

Retroaktiv avgift för högskolestudier?

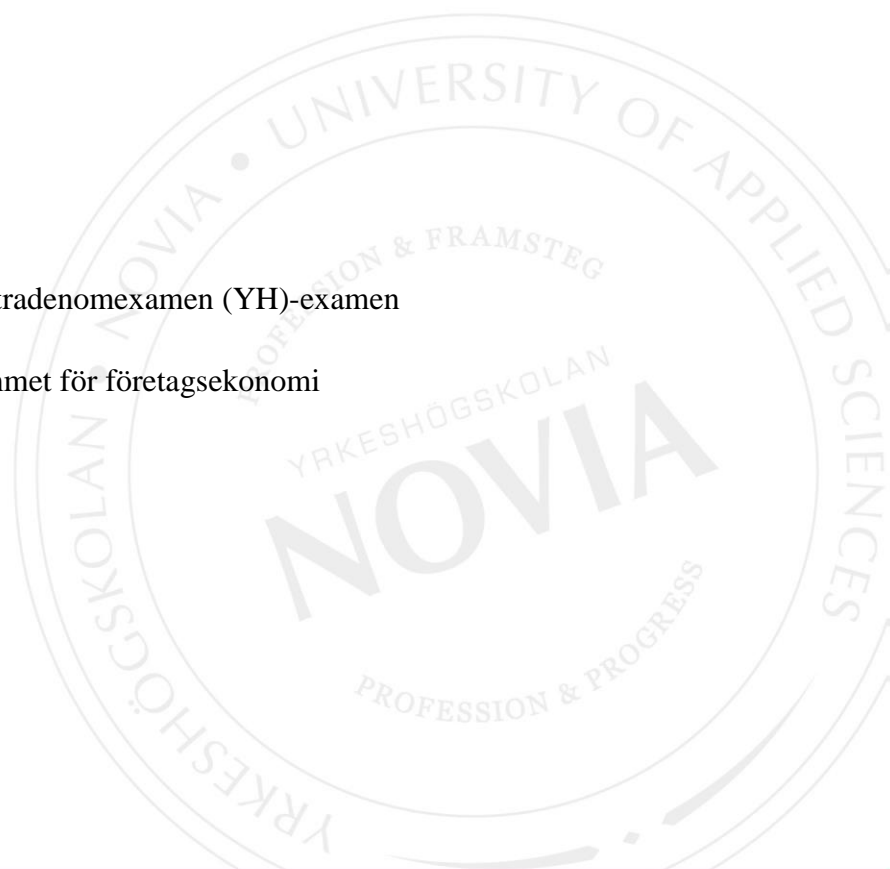
**En kvalitativ studie av en tilläggsfinansieringsmodell
för högskolor i Finland**

Clara Hindersson

Examensarbete för tradenomexamen (YH)-examen

Utbildningsprogrammet för företagsekonomi

Vasa 2017

EXAMENSARBETE

Författare: Clara Hindersson

Utbildning och ort: Företagsekonomi, Vasa

Inriktningalternativ: Internationell handel

Handledare: Anna-Lena Berglund & Anders Kjellman

Titel: Retroaktiv avgift för högskolestudier?

En kvalitativ studie av en tilläggsfinansieringsmodell för högskolor i Finland

---

Datum 14.11.2017

Sidantal 32

Bilagor 2

Abstrakt

Examensarbetets ämne är en av författaren skapad tilläggsfinansieringsmodell för högskolor i Finland. Arbetet behandlar även nuvarande statsfinansieringsmodeller för yrkeshögskolor respektive universitet. Syftet med arbetet är att undersöka vad fyra personer som är insatta inom sektorn för högskolor anser om den presenterade tilläggsfinansieringsmodellen, vad dessa personer tror att möjligheten till att förverkliga modellen är samt att skapa en SWOT-analys av modellen.

För att uppnå syftet med arbetet har halvstrukturerad forskningsintervju som datainsamlingsmetod använts. Materialet har bearbetats och analyserats med hjälp av meningskoncentrering och meningstolkning. Resultatet visar att intervjupersonerna till största del är positivt inställda samt att de tror att det finns möjlighet till att förverkliga modellen. SWOT-analysen visar modellens struktur och på vilket sätt fortsatt utvecklingsarbete kan göras.

Språk: svenska

Nyckelord: yrkeshögskola, universitet, finansieringsmodell, statsfinansiering

---

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Clara Hinderesson

Koulutus ja paikkakunta: Liiketalous, Vaasa

Suuntautumisvaihtoehto: Kansainvälinen kauppa

Ohjaajat: Anna-Lena Berglund & Anders Kjellman

Nimike: Retroaktiivinen maksu korkeakouluopinnoista?

Kvalitatiivinen tutkimus suomalaisten korkeakoulujen lisärahoituksen mallista

---

Päivämäärä 14.11.2017

Sivumäärä 32

Liitteet 2

Tiivistelmä

Opinnäytetyö perustuu tekijän luomaan suomalaisten korkeakoulujen lisärahoitusmalliin. Työ käsittelee myös nykyisiä korkeakouluja ja yliopistoja koskevia valtion rahoitusmalleja. Työn tarkoitus on tutkia neljän korkeakouluihin perehtyneen henkilön mielipiteitä uudesta lisärahoitusmallista sekä tämän mallin toteuttamismahdollisuuksista. Lisärahoitusmallista tehdään myös SWOT-analyysi.

Tietojen keräämiseen on käytetty puolijäsenneltyä tutkimushaastattelua. Materiaali on työstetty ja analysoitu ensin tiivistämällä haastateltujen vastaukset, minkä jälkeen sisältö on tulkittu. Tulos osoittaa, että enemmistö haastatelluista suhtautuu lisärahoitusmalliin positiivisesti ja pitävät mallin toteuttamismahdollisuuksia hyvinä. SWOT-analyysi näyttää lisärahoitusmallin rakenteen ja kertoo millä tavalla tutkimusta voisi viedä vieläkin pidemmälle.

Kieli: ruotsi

Avainsanat: ammattikorkeakoulu, yliopisto, rahoitusmalli,
valtion rahoitus

BACHELOR'S THESIS

Author: Clara Hindersson

Degree Programme: Business Administration

Specialisation: International Business

Supervisors: Anna-Lena Berglund & Anders Kjellman

Title: Retroactive School Fee for Studies in Universities of Applied Sciences and Universities?

A qualitative research of an additional funding model for universities of applied science and universities in Finland

---

Date: November 14, 2017   Number of pages 32   Appendices 2

Abstract

The topic of this thesis is an additional funding model created by the author. The model applies to universities of applied sciences and universities in Finland. The thesis also discusses current governmental founding models for universities of applied sciences and universities. The aim is threefold: The first aim is to learn about the opinions of four persons with a thorough knowledge of universities of applied sciences and universities regarding the presented additional founding model. The second aim is the possibilities of implementing the model. The third aim is to create a SWOT-analysis of the model.

To achieve the aim, a semi-structured interview has been used to collect data. The material has been processed and assessed by first summarising and then interpreting the replies of the interviewees. The conclusion is that the attitude of the interviewees is mostly positive, and they think there are possibilities of implementing the model. The SWOT-analysis shows the structure of the model with which work may proceed.

Language: Swedish   Key words: university of applied sciences, university, funding model, governmental funding

---

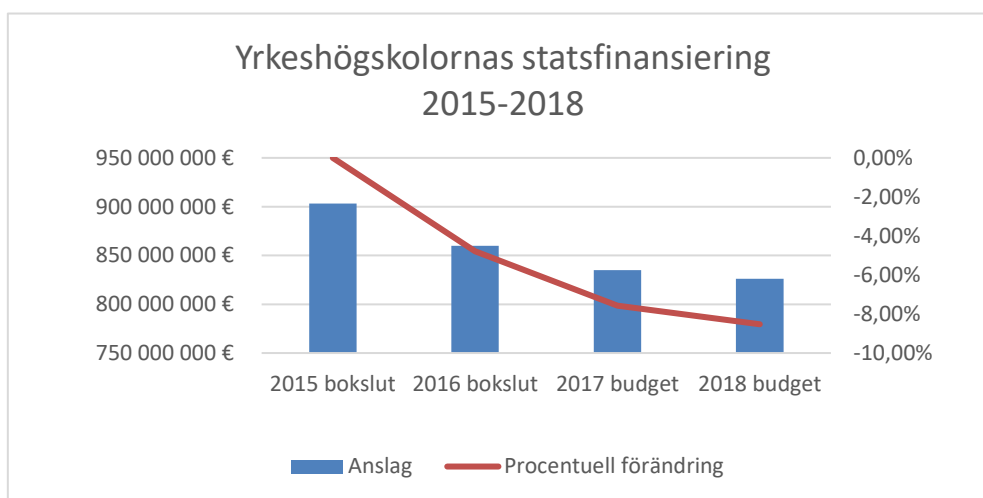
Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Syfte och problemformulering.....	3
1.2	Avgränsning.....	3
1.3	Arbetets disposition	4
2	Nuvarande finansieringsmodell.....	6
2.1	Yrkeshögskolans finansieringsmodell	6
2.2	Universitetets finansieringsmodell	7
2.3	Annan medelanskaftning.....	8
3	Den tilläggande finansieringsmodellen	9
4	Metod och genomförande	11
4.1	Val av metod.....	11
4.2	Datainsamlingsmetod.....	11
4.3	Val av intervjupersoner	12
4.4	Intervjuns genomförande	12
4.5	Databearbetning.....	13
5	Resultatredovisning.....	15
5.1	Vad anser insatta inom sektorn för högskolor om den presenterade tilläggsfinansieringsmodellen för högskolor i Finland?.....	18
5.1.1	Studera.....	18
5.1.2	Riksdagsman	19
5.1.3	Rektor.....	20
5.1.4	Statsvetare.....	22
5.2	Är denna tilläggsfinansieringsmodell möjlig att förverkliga?.....	24
5.3	SWOT-analys av modellen	25
6	Slutdiskussion.....	29
6.1	Sammanfattande diskussion.....	29
6.2	Reliabilitet och validitet.....	30
6.3	Förslag till fortsatt arbete	32
	Källförteckning	33
	Bilagor	
	Tabell 1 Yrkeshögskolornas statsfinansiering 2015-2018.....	1
	Tabell 2 Universitetens statsfinansiering 2015-2018.....	1
	Figur 1 Finansieringsmodell för yrkeshögskola 2017	6
	Figur 2 Finansieringsmodell för universitet 2017.....	7
	Figur 3 Exempelkalkyl av modellen	10
	Figur 4 SWOT-analys.....	26

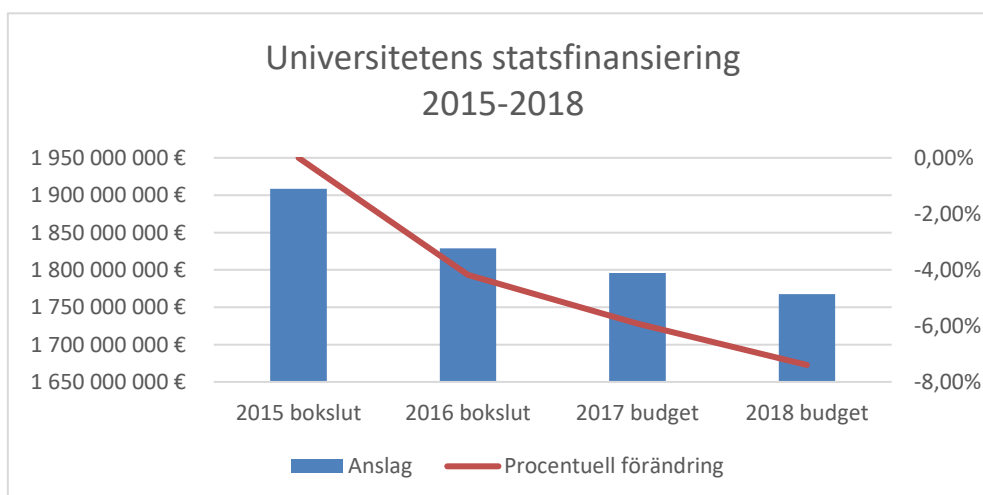
1 Inledning

Regeringen som tillsattes 2015 har minskat statsanslaget för högskoleutbildning varje år. Motiveringen lyder att Finland måste spara i statskassan. Denna nedskärning i finansieringen av högskolor leder till att utbildningsinstitutionerna tvingas limitera sina utgifter. Samarbetsförhandlingar, reducering av personal och utrymmen samt större klasser är några lösningar som de olika utbildningsinstitutionerna har tillämpat. Eftersom det inte är mer än två år sedan regeringen tillsattes kan man inte statistiskt påvisa vilka följderna av dessa nedskärningar är. Man kan dock påvisa utgående från statsbudgeten och -bokslut att statsfinansieringen för högskolor de facto har minskat. Yrkeshögskolornas respektive universitetens statsfinansiering finns visualiserade i varsitt diagram här nedan. Bokslutet för 2017 och budgeten för 2018 är inte fastställda när detta arbete skrivs, därmed används siffrorna från budgetpropositionen dessa år.

Tabell 1 Yrkeshögskolornas statsfinansiering 2015–2018. (Statsbudgeten, moment 29.40.55)

Tabell 2 Universitetens statsfinansiering 2015–2018. (Statsbudgeten, moment 29.40.50)

Denna reducering av ekonomin för högskolorna föranleder till diskussion kring hur högskolorna kan öka sin finansiering. En aktion är att Finlands regering ändrade universitetslagen (24.7.2009/558) och yrkeshögskolelagen (14.11.2014/932) 30.12.2015 så att skolorna ska uppbära terminsavgifter av studerande som kommer från länder utanför Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (30.12.2015/1600; 30.12.2015/1601). Näringslivets forskningsinstitut ETLA har föreslagit terminsavgifter även för finländska studerande (FNB. 31.03.2017). En annan aktion är att universiteten under åren 2014–2017 och 2017–2019 samt yrkeshögskolorna åren 2017–2019 får samla in privata medel genom donationer. I kapitel två beskrivs penninginsamling närmare.

I Finland betalar alla medborgare skatt. Skatten som samlas in används till att finansiera samhällets funktioner. Dessa funktioner innefattar social trygghet, hälso- och sjukvård, förvaltning, utbildning, näringsliv, säkerhet samt infrastruktur, kultur och miljö. Av alla de här delarna gick år 2016 11% av den insamlade skatten till utbildning. I "utbildning" inkluderas alla stadier av utbildning. (vero.fi)

Välfärdssystemet vi har i Finland där alla medborgare betalar skatt enligt sin egen förmåga för att möjliggöra för alla finländare är ett system vi bör bevara. Alla ska ha rätt till en högkvalitativ utbildning oavsett ekonomisk ställning, såsom också den nordiska modellen säger. Ekonomi ska inte vara ett hinder för att finländare ska utbilda sig.

Med de här premisserna finns underlag för att diskutera ett alternativ till medelanskäffning för finländska högskolor. I det här arbetet presenteras en tilläggsfinansieringsmodell som bygger på en retroaktiv avgift. En avgift som man betalar retroaktivt till utbildningsinstitutionen, och där man betalar enligt egen betalningsförmåga. Det här kan vara ett sätt för högskolorna att få in mer medel för sin verksamhet.

Det här examensarbetet utreder vad insatta inom sektorn för högskolor i Finland anser om en tilläggande finansieringsmodell för högskolor i Finland. Den tilläggande finansieringsmodellen (senare endast refererad till som "modellen") som kommer att presenteras i det här arbetet är en fiktiv modell som jag själv har utformat. Uppdragsgivare för examensarbetet är Yrkeshögskolan Novia (senare endast refererad till som "Novia").

Idén till och strukturen av denna modell som arbetet bygger på har jag, Clara Hindersson, själv framställt. Upphovet till denna modell har sin grund i min aktivitet och erhållna kunskaper som styrelseordförande vid Studerandekåren vid Yrkeshögskolan Novia – Novium. Min aktivitet inom kåren gav mig möjlighet och anledning till att bekanta mig med den finansiella strukturen kring finländska högskolor. Med det här som bakgrund och med mina studier i företagsekonomi har jag erhållit kunskap som gjort att jag har kunnat producera en sådan här modell.

1.1 Syfte och problemformulering

Syftet med detta arbete är att utreda huruvida tilläggsfinansieringsmodellen som beskrivs i arbetet kan vara en möjlighet till att få tillägg till finansieringen av högskolors verksamhet. För att uppnå syftet har två stycken frågeställningar formulerats. Därtill för att stärka utredningen av modellen kommer en SWOT-analys att utformas. Syftet med SWOT-analysen är att den på ett åskådligt sätt ska belysa modellens struktur efter att insatta inom sektorn för högskolor har kommenterat modellen. För att få smidighet i arbetet kommer SWOT-analysen trots dess formulering att behandlas som en frågeställning. Detta innebär därmed att arbetet har tre stycken frågeställningar. Frågeställningarna som arbetet strävar efter att besvara är

- 1) Vad anser insatta inom sektorn för högskolor om den presenterade tilläggsfinansieringsmodellen för högskolor i Finland?
- 2) Är denna tilläggsfinansieringsmodell möjlig att förverkliga?
- 3) SWOT-analys av modellen.

1.2 Avgränsning

I och med begränsningen av ett examensarbets längd vid Novia har vissa avgränsningar gjorts. Arbetet omfattar inte finländsk lagstiftning kring uppbärande av avgifter för studerande med finsk nationalitet eller för studerande som kommer från länder som tillhör Europeiska Unionen eller Europeiska ekonomiska

samarbetsområdet. Det omfattar heller ingenting kring skattebetalning eller uppbärande av skatter i Finland. Finansieringsmodeller som andra länder tillämpar finns inte med i det här arbetet.

För att erhålla ett tillförlitligt material som inte är för stor mängd att behandla har antalet intervjupersoner avgränsats till fyra. Åtta intervjufrågor ansågs i samråd med handledaren vara lagom antal vid varje intervju. Redovisningen av materialet har begränsats till att ämna svara på frågeställningarna som det här arbetet bygger på, men inte djupare analysera resultatet eller modellens utformning.

1.3 Arbetets disposition

Arbetets omfattning är sex kapitel. I det inledande kapitel leder jag in läsaren på statsfinansiering av högskolor genom en diskussion om och förklaring på varför ämnet är aktuellt. Här redovisar jag också för i vilken omfattning som ämnet kommer att diskuteras samt vilka avgränsningar som har gjorts för att ge en struktur kring ämnet. I det här kapitlet framkommer syftet med arbetet.

Följande kapitel, nummer två, "Nuvarande finansieringsmodell", innehåller den teoretiska delen. Här redovisar jag för hur systemet ser ut idag och på vilka grunder som högskolorna erhåller finansiering från staten eller andra institutioner. Årets grunder för statsfinansiering för yrkeshögskola respektive universitet redovisas i två underkapitel. Det tredje underkapitlet behandlar andra möjligheter till finansiering för högskolorna.

I det tredje kapitlet, "Den tilläggande finansieringsmodellen", beskriver jag min modell. Där finns en utförlig förklaring av hur modellen är utformad och uppbyggd. Det här kapitlet innehåller den information som undersökningen och hela arbetet baserar sig på. Kapitlet innehåller även en exempelkalkyl över hur mycket pengar som Novia skulle erhålla genom den här modellen. Informationen som framkommer här har intervjupersonerna tagit del av vid intervjutillfällena.

Arbetets undersökning är gjord genom kvalitativa intervjuer och denna process beskriver jag i det fjärde kapitlet, "Metod och genomförande". I underkapitel redogör jag för hur jag har samlat in materialet, vilken metod som jag har använt samt hur

processen förlöpt. I slutet av kapitlet redogör jag för hur jag har bearbetat det insamlade materialet, som ligger till grund för redovisning av resultatet.

Resultatet av intervjuundersökningen framkommer i kapitel nummer fem, "Resultatredovisning". I det här kapitlet redovisar jag en samlad version av materialet. Jag lyfter fram gemensamma nämnare som flera intervjupersoner diskuterat kring och belyser hur de håller med varandra eller hur de avviker i åsikter. I det här kapitlet svarar jag även på mina tre frågeställningar. De är indelade i tre underkapitel, ett kapitel för varje svar.

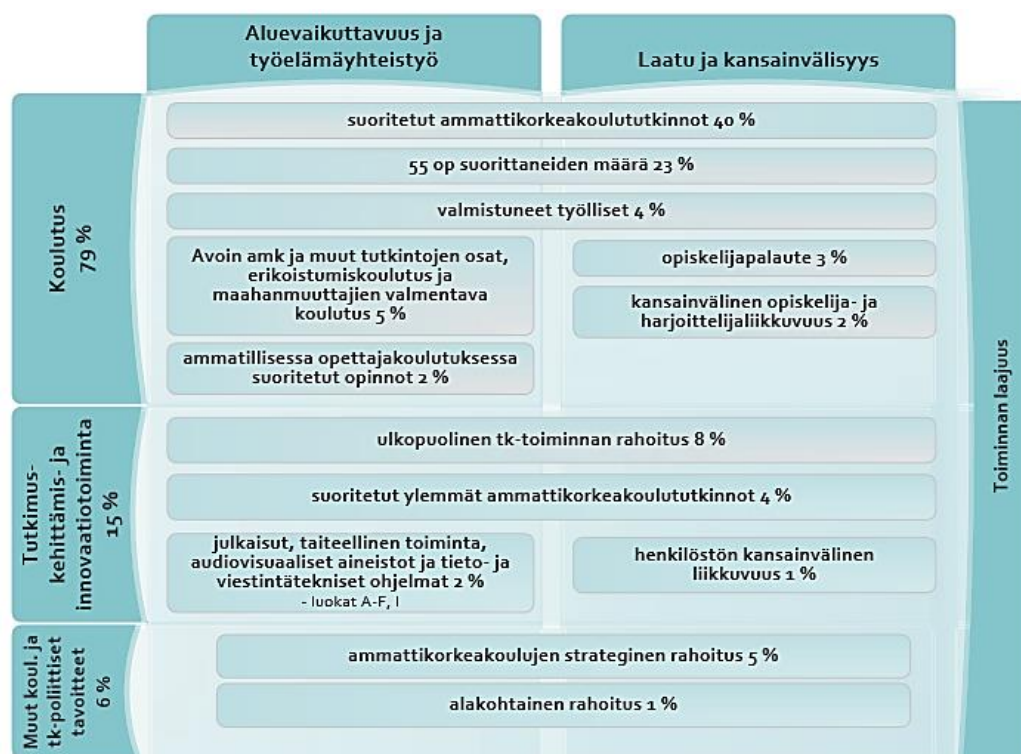
I arbetets sista kapitel, "Slutdiskussion", diskuterar jag kring resultatet av undersökningen och summerar det sagda. I det här kapitlet reflekterar jag över reliabilitet och validitet i undersökningen. Slutligen föreslår jag hur man kan fortsätta diskussionen och arbetet kring det här ämnet.

2 Nuvarande finansieringsmodell

Det är Finlands riksdag som beslutar om finansieringen för högskolor i Finland. Utbildnings- och kulturministeriet (UKM) administrerar och leder arbetet för detta. I yrkeshögskolelagen (7 kap, 42§) och universitetslagen (6 kap, 48§) står det att "Undervisnings- och kulturministeriet och varje yrkeshögskola (eller universitet) avtalar för ett visst antal år åt gången om de kvantitativa och kvalitativa mål för yrkeshögskolans (eller universitetets) verksamhet som är av central betydelse". Dessa mål utgör grunden för hur finansieringen ska fördelas. Nedan finns finansieringsmodellerna för 2017 visualiserade i Figur 1 och Figur 2. Figurerna åskådliggör på vilka grunder yrkeshögskolorna (Figur 1) respektive universiteten (Figur 2) erhåller finansiering av staten.

2.1 Yrkeshögskolans finansieringsmodell

Yrkeshögskolan har tre huvudområden som leder till statlig finansiering: utbildning (79 %), verksamhet inom forskning, utveckling och innovationer (15 %) samt andra utbildnings- och forskningspolitiska mål (6 %).

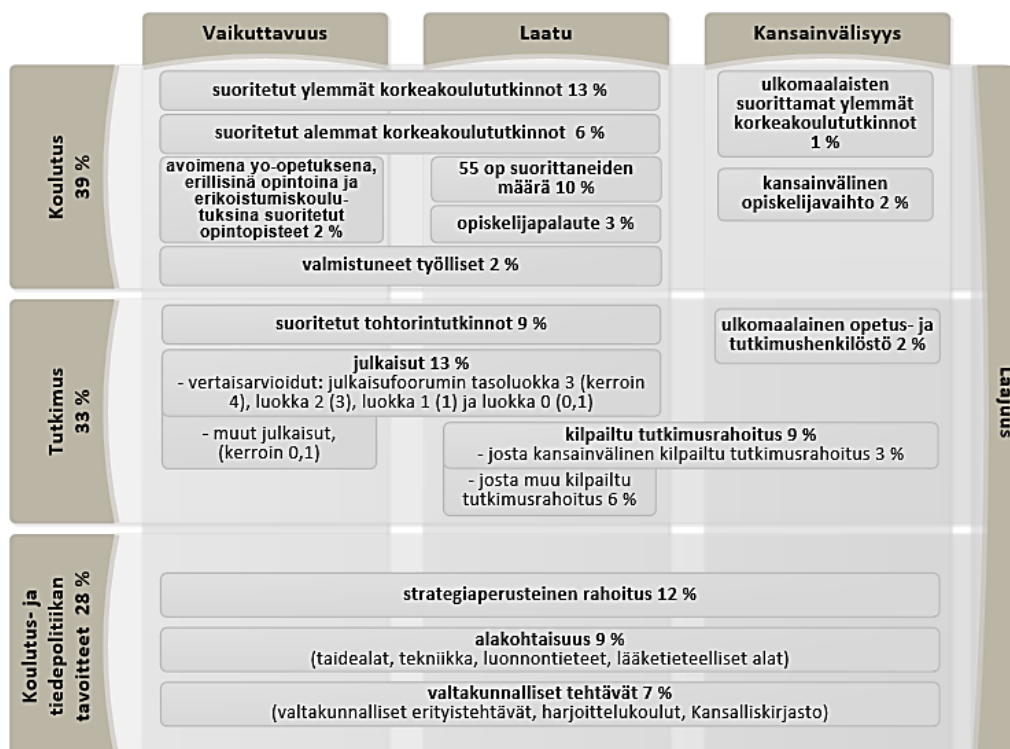
Figur 1 Finansieringsmodell för yrkeshögskola 2017 (minedu.fi)

Den största inkomstkällan för yrkeshögskolorna är således utbildning, vilken fördelas på nio olika fokusområden. Av dessa nio områden är det avlagda examina (40%) och uppnådda studiepoäng (23%) per år som kan inbringa den största inkomsten.

Yrkeshögskolan väljer själv vad den i sin verksamhet fokuserar på för att inbringa finansiering. De fokusområden som yrkeshögskolorna har valt kan man läsa om i deras egna strategidokument.

2.2 Universitetets finansieringsmodell

Universitetens huvudområden för finansieringsgrund är utbildning (39 %), forskning (33%), samt utbildnings- och vetenskapspolitiska mål (28 %). Inom utbildning är de största fokusområdena avlagda examina (13 %) och uppnådda studiepoäng (10 %). Högst värderat inom forskning är publiceringar (13 %) och inom målen för utbildnings- och vetenskapspolitik är strategibaserad finansiering (12 %) störst.

Figur 2 Finansieringsmodell för universitet 2017 (minedu.fi)

Universitetet får, likt yrkeshögskolan, göra en egen, individuell strategi för hur det ska erhålla finansiering. Strategierna finns att se på i universitetens egna strategidokument.

2.3 Annan medelanskaffning

Högskolorna kan finansiera sin verksamhet genom andra aktörer, så kallad extern finansiering. Utbildnings- och kulturministeriet (UKM) ger exempel på sådana aktörer: stiftelser, innovationsfinansieringsverket (TEKES), Finlands Akademi, företag samt Europeiska Unionen och andra internationella instanser.

Aktuellt år 2017 är penninginsamlingar och statens motfinansiering. I oktober 2014 utfärdade Utbildnings- och kulturministeriet en anvisning gällande motfinansiering för universitet (OKM/7/500/2014). I anvisningen kan man läsa att för varje privat donation som görs till universitetet lägger staten till ett belopp som är högst 3 euro för varje donerad euro. Donationer som görs under perioden 1.11.2014–30.6.2017 får motfinansiering av staten. Motfinansieringen utbetalas i slutet av år 2017. Universiteten är skyldiga till att endast använda avkastningen av den statliga motfinansieringsandelen.

24 mars detta år uppdaterades lagen om penninginsamling (255/2006). Enligt den lagen har universiteten fått sin rätt att anordna penninginsamlingar förlängd till slutet av år 2019. Även yrkeshögskolor har sedan mars 2017 fått rätt att anordna penninginsamlingar under åren 2017–2019. Enligt lagen om penninginsamling (255/2006) ska syftet med penninginsamling vara att erhålla medel för att upprätthålla universitetens eller yrkeshögskolornas verksamhet samt att tillföra utbildningsinstitutionerna kapital. Denna förändring i lagen om penninginsamling (255/2006) gör att universiteten och yrkeshögskolorna just nu och fram till år 2019 får ta emot donationer. Innan 2014 för universiteten och 2017 för yrkeshögskolorna var det inte möjligt för högskolorna att finansiera sin verksamhet genom donationer.

Utöver nämnda medelanskaffningar kan utbildningsinstitutionen även samarbeta med samarbetspartners kring projekt. Exempelvis Novia erbjuder forsknings-, utvecklings- och projektverksamhet som tillägg till sin huvudverksamhet undervisning. Novia säljer sitt kunnande i form av tjänster till bland annat företag. Tjänsterna är bland annat fortbildningskurser, konsultering, testning och utveckling. (novia.fi)

3 Den tilläggande finansieringsmodellen

Finansieringsmodellen jag talar om är en tes och finns inte vid någon utbildningsinstitution i Finland. Grunden för det här arbetet är att klargöra huruvida denna modell kan fungera som tilläggande finansiering för högskolor i Finland.

Modellen bygger på att studerande, som erlagt en examen vid en högskola, retroaktivt betalar en avgift för sin examen till sin högskola. Avgiften fungerar som beskattning, det vill säga en procentsats på inkomsten. När studerande avslutat sina studier har de möjlighet att under en period på 5–10 år välja när de vill påbörja avbetalningen av sin examen. Detta för att möjliggöra för individen att bygga upp sitt personliga kapital innan den åläggs denna utgift. Avbetalningstiden är konsekvent 10 år. Vid ett senare tillfälle kan man diskutera om individen har möjlighet att betala avgiften genast i sin helhet.

Den utexaminerade betalar direkt till sin egen utbildningsinstitution och betalar en avgift för sin examen, inte för antalet studieår. När man inleder sina studier är det bestämt på förhand hur länge studierna ska ta, vilket betyder att man på förhand ska vara medveten om hurdan avgift ens examen har. Om man skulle betala för antalet studieår innebär det att individen "straffas" för att den kanske inte hade möjlighet under studietiden att bli färdig på utsagd tid.

Idén bygger på att när unga människor inleder sina studier har de inte kapital att finansiera sina studier med. Med en utbildning på tredje stadiet investerar individen i sin framtid och försäkras sig om ett bättre avlönat jobb. Med en högre inkomst efter avslutade studier har studerande bättre möjlighet att betala en avgift till sin utbildningsinstitution än den har innan examen. En högskoleutbildning garanterar ändå inte jobb, och därför ska avgiften basera sig på en procentsats på individens inkomst. Detta sporrar även högskolan att ge en kvalitativ utbildning och bygga möjligheter för dess studerande att få jobb efter avslutade studier.

Det här möjliggör även att studerande som efter avslutade studier flyttar utomlands ersätter högskolan för utbildningen, som gav möjligheten till jobb utomlands. De utflyttade finländarna genererar mindre inkomst åt finska staten än finländare som bor i Finland, men den här modellen garanterar en ersättning för utbildningen som finska staten bekostat.

I beskattningen som alla är obligerade att betala går 11 % till utbildning. Dessa 11 % fördelas på alla stadier av utbildning. I det här examensarbetet tas det inte ställning till huruvida skatten borde förändras. Dock vill jag poängtera att alla medborgare betalar för utbildningen, vilket också medför att alla har rätt att närsomhelst under sin livstid genomgå utbildning på alla stadier. Därmed ska tredjestadiets utbildning även i fortsättning bekostas av statliga medel.

Nedan förevisas en exempelkalkyl av modellen. Årsinkomsten är beräknad på medelinkomsten av utexaminerade från Yrkeshögskolan Novia (2010). Antalet examina är per år från Novia (2012). I exemplet används procentsatsen 1 % och avbetalningstiden tio år. I kalkylen beräknas inte utgifter som uppkommer med uppbärandet av avgiften.

<u>Kostnad för studerande</u>			
Bruttolön 2010 per månad*	2 448 €		
Procentsats	1,0 %		
Avbetalning 10 år	10		
Retroaktiva avgiften per år på 10 år totalt för sin utbildning	2448	* 0,01	* 12
			293,76 €
	293,76	* 10	2 937,60 €
<u>Intäkter för Novia</u>			
utexaminerade 2012 antal**	521		
Första avbetalningen av 1 årskull	521	* 293,76	153 048,96 €
10 årskullar av utexaminerade betalar varje år till Novia	521	* 10	5210 st.
	5210	* 293,76	1 530 489,60 €

Figur 3 Exempelkalkyl av modellen

*Medelinkomster av utexaminerade vid Novia, 2010

**Novias placeringsundersökning, 2012

4 Metod och genomförande

I detta kapitel redovisar jag hur jag genomfört min studie och vilken metod som jag har använt mig av. För att få svar på den första frågeställningen "*Vad anser insatta inom sektorn för högskolor om den presenterade tilläggsfinansieringsmodellen för högskolor i Finland?*" tillfrågar jag insatta inom sektorn för högskolor deras professionella och personliga åsikt om ämnet. För att svara på den andra och tredje frågeställningen "*Är denna tilläggsfinansieringsmodell möjlig att förverkliga?*" och "*SWOT-analys av modellen.*" jämför och kombinerar jag samtliga intervjupersoners svar.

4.1 Val av metod

För att uppnå syftet med detta examensarbete har jag valt att utgå från ett fenomenologiskt förhållningssätt. Jag vill att utomstående aktörer ur egna perspektiv och antaganden ska diskutera modellen och dess möjlighet att förverkligas (Kvale & Brinkmann, 2014). Jag har valt att använda en kvalitativ metod, eftersom jag specifikt vill få svar av personer som är insatta i högskolornas finansiering i Finland.

4.2 Datainsamlingsmetod

Kvale & Brinkmann (2014, s.142–143) diskuterar när man ska använda sig av intervjuer: "...när ämnet är olika aspekter av mänsklig erfarenhet" är intervju ett bra tillvägagångssätt. Jag vill få svar på mina frågor av människor med erfarenhet av högskolesektorn.

För att få utomstående aktörers perspektiv och antaganden har jag valt att kvalitativt samla in materialet genom en halvstrukturerad forskningsintervju. Formen är halvstrukturerad eftersom det är frågan om en diskurs mellan intervjuaren (jag) och en intervjuperson (insatt inom högskolesektorn) där intervjun innehåller teman med standardiserade frågor, vilka fortsätter med öppna frågor enligt hur intervjupersonen ger sitt svar. Formen forskningsintervju används eftersom målet är att erhålla

nyanserade beskrivningar och förstå ämnet ur den intervjuades perspektiv. (Kvale & Brinkmann 2014, kap.2)

Intervjupersonerna ges samma frågor i samma ordning, vilket enligt Olsson & Sörensen (2011, s.133) ger forskningsintervjun en hög grad av standardisering. I intervjun ges personerna möjlighet att svara på frågorna enligt egna erfarenheter, värderingar och tolkningar, vilket enligt Olsson & Sörensen (2011, s.133) innebär en låg strukturering av intervjun.

4.3 Val av intervjupersoner

Intervjupersonerna valdes baserat på deras profession. För att få ett brett spektrum valdes intervjupersonerna från områdena politik, statsvetenskap och högskola. Området högskola har två representanter: en som har högskolan som arbetsplats och en som har högskolan som studieinrättning. I samråd med min handledare konstaterade vi att fyra intervjuer är en lagom mängd för att ge en valid täckningsgrad. Intervjupersonerna är benämnda enligt deras profession, vilka är Studerande, Riksdagsman, Rektor och Statsvetare.

4.4 Intervjuns genomförande

Intervjun består av åtta intervjufrågor där några har tilläggande eller stödjande frågor. Alla frågorna tillsammans söker svar på den första frågeställningen "*Vad anser insatta inom sektorn för högskolor om den presenterade tilläggsfinansieringsmodellen för högskolor i Finland?*". De tre första frågorna stöder den sista frågeställningen "*SWOT-analys av modellen*". Frågorna nummer fyra och fem låter intervjupersonen förankra modellen i verkligheten samt inbjuder till en diskussion kring modellen. Frågorna sex och sju ber intervjupersonen att svara på den andra frågeställningen "*Är denna tilläggsfinansieringsmodell möjlig att förverkliga?*". Den sista frågan är avslutande och ger intervjupersonen möjlighet att tillägga eventuella kommentarer.

Först genomfördes en pilotintervju. Med hjälp av den utformades intervjufrågorna så att de bättre ger svar på frågeställningarna. Alla intervjuer, inklusive pilotintervjun, är inspelade och transkriberade.

Vid intervjutillfället delgavs materialet (Bilaga 1) för intervjupersonerna. Eftersom detta är en helt ny modell som inte presenterats i något annat sammanhang ville jag försäkra mig om att intervjupersonerna förstod modellen korrekt. Därför fick de inte bekanta sig med modellen innan intervjutillfället, utan jag ville vara med i deras närvaro och rätta eventuella missförstånd eller feltolkningar. Innan intervjun inleddes fick de tid enligt eget behov att läsa igenom beskrivningen av modellen, se på kalkylen samt förstå innebörden av intervjun. När intervjupersonen sade sig vara klar med genomläsningen av materialet kontrollerade jag genom diskussion kring ämnet att intervjupersonen var införstådd i ämnet samt att inga uppenbara missförstånd fanns.

När intervjupersonen var införstådd i modellens struktur startades ljudupptagningen och intervjun. Längden för intervjuerna är mellan 18 och 50 minuter. Intervjun utfördes genom att jag ställde de redan nedskrivna frågorna (Bilaga 1) och beroende på intervjupersonens svar följde jag upp med följdfrågor för att stärka eller tydliggöra intervjupersonens svar. Ibland krävdes en förklaring av frågan. Intervjuerna är gjorda som en diskurs, vilket gör att följdfrågorna och diskussionerna som uppstod skiljer sig något från varandra. De åtta intervjufrågorna frågades i samma ordning och gavs åt alla intervjupersoner. Intervjuerna är gjorda den 9 juni med Studerande, 26 juni med Riksdagsman, 13 september med Rektor och 12 oktober med Statsvetare år 2017.

4.5 Databearbetning

Materialet samlades in under fyra intervjutillfällen med hjälp av en digital inspelningsapparat. Ljudupptagningarna har omvandlats till intervjutexter genom transkription. Intervjutexternas sidantal blev totalt 26 och dessa har bearbetats till en mer kortfattad enhet, vilket beskrivs här nedan.

För att bearbeta och analysera intervjuer som ska fokusera på att tolka mening kan man använda sig av meningskoncentrering och meningstolkning. Med meningskoncentrering avses att kategorisera flera meningar eller ett helt stycke till ett centralt tema. Meningstolkning är efterföljande steg och där avser man att tolka vad

som sagts och strukturera tolkningarna till en större helhet än vad som framkommit i intervjun. (Kvale & Brinkmann, 2014, kap 12)

Intervjutexten utgör den naturliga enheten i meningskoncentrering (Kvale & Brinkmann, 2014). Jag har delat upp den naturliga enheten så att varje intervjutexts fråga med tillhörande svar är en del. Varje intervjutext har olika uppdelningar eftersom jag har använt halvstrukturerad forskningsintervju som datainsamlingsmetod, vilket innebär att intervjuerna kan innehålla olika antal följdfrågor. Varje svar eller kommentar som intervjupersonen avgett har jag sammanställt till en summering innehållande några ord eller meningar. Detta benämns enligt Kvale och Brinkmann (2014) som "centralt tema".

Alla intervjusvars centrala teman är sammanställda och kategoriserade enligt till vilken av de åtta ursprungliga intervjufrågorna de hör. De fyra intervjupersonernas centrala teman är placerade bredvid varandra och tillhörande intervjufråga i ett gemensamt dokument (Bilaga 2) Med utgångspunkt ur detta dokument (Bilaga 2) kommer jag att redovisa resultatet som diskuteras i kapitel 5.

5 Resultatredovisning

Undersökningens redovisning av resultatet utgår från dokumentet som i detta arbete benämns Bilaga 2. Dokumentet är sammanställt så att de fyra intervjupersonernas svar ska kunna jämföras med varandra för att på så vis svara på frågeställningarna som detta arbete grundar sig på. Med hänvisning till meningskoncentreringarna kommer jag inte att gå igenom fråga för fråga vad varje intervjuperson har sagt. Jag ser intervjun som ett sammanhängande material där intervjupersonernas åsikt kommer fram under intervjuens gång och där frågorna har fungerat som ett verktyg för att få fram åsikten.

Intervjupersonerna är valda enligt vilken titel de innehar samt vilken relation de har till högskolesektorn. I intervjuerna framkommer det hurdant utgångsläge de har genom sin profession: Studerande har svarat ur en studerandes perspektiv, Riksdagsman har pratat om hur staten och samhället skulle se på detta, Rektor har haft yrkeshögskolornas finansieringsmodell i åtanke och Statsvetare har sett det från universitetens synvinkel. Ursprungligen strävade jag efter områdena politik, statsvetenskap och högskola, så som nämnts i kapitel 4.3, men märkte under bearbetningen av materialet att de olika synvinklarna studerande, staten och samhället, yrkeshögskolan samt universitetet, har gett ett bredare perspektiv än de uppräknade områdena jag hade från början.

Alla intervjupersoner var positivt inställda till en idé om retroaktiv avgift. Tre av dem såg att just denna modell som jag presenterade kunde vara en stor möjlighet inom det aktuella området. Statsvetare uttryckte sig flera gånger att detta är en innovativ idé som tål att övervägas. Rektor ställde sig skeptisk till grunderna som avgiften baserar sig på. Denne såg att tid och förbrukning av resurser är bättre grunder för en avgift, framom att man betalar för avlagd examen. Studerande kommenterade: "Bra och påhittig modell, som bra skulle kunna användas". Riksdagsman sade sig spontant ha en positiv reaktion. Ingen av de tillfrågade kunde erinra sig om att de träffat på en liknande idé eller modell tidigare.

Eftersom denna modell medför en ny kostnad för den som erlagt högskoleexamen diskuterades detta med alla intervjupersoner. Studerande tyckte att nuvarande situation med minskad finansiering är ohållbar och ansåg att om det krävs en avgift för att bibehålla eller höja kvaliteten på utbildningen i Finland så är det rimligt att betala

för sin utbildning. Samma person funderade också på att en avgift kunde fungera som en kvalitetsstämpel för utbildningen i Finland. Samma tanke hade även Riksdagsman, som nämnde att om något kostar medför det en kvalitetsstämpel. Denne fortsatte med en fundering om att globalt kanske man funderar "om det är gratis, kan det faktiskt vara bra då?", vilket syftade på nuvarande system där man inte har en direkt kostnad för utbildningen samt att Finland är känt internationellt för gratis högskoleutbildning. Även Statsvetare ansåg att det finns en rimlighet i att man betalar någonting för sin utbildning. Riksdagsman konstaterade att i nuläget när man diskuterar avgifter för högskolestuderande går tankarna till tiotusentals euro per år i terminsavgift och menade att man behöver skapa en allmän acceptans i samhället att man ska börja betala någonting för sin utbildning. Rektor tyckte att staten ska stå för hela kostnaden av studier och att studierna ska vara gratis för studerande även i framtiden.

Statsvetare lyfte fram en intressant tanke med kommentaren: "Det här är ju inte från studerande utan det här är från folk som är i arbetslivet – tack vare sina studier." Den allmänna diskussionen i Finland just nu tycks utgå från att det är studerande som ska betala för högskolestudierna. Det Statsvetare pratade om är att med en retroaktiv avgift skulle det inte vara studerande, utan studerande som utexaminerats från högskolan och som blivit arbetstagare, som betalar avgiften. Statsvetare konstaterade också att med hjälp av högskolestudier har man ökat sina möjligheter i att positionera sig bra i arbetslivet. Med en bra position i arbetslivet blir ersättningen för arbetet högre, vilket medför bättre förmåga att betala en retroaktiv avgift, något som även modellens idé bygger på. Alla fyra intervjupersoner lyfte fram att den här modellen sporrar högskolan att ge en högkvalitativ utbildning för att försöka få sina studerande att placera sig på så bra positioner som möjligt i arbetslivet.

Riksdagsman, Rektor och Statsvetare pratade om att det måste finnas incitament som sporrar för att en dylik modell ska fungera. Ett incitament nämndes av alla: Detta medför att högskolan kommer att sträva efter att ge en kvalitativ utbildning som leder till välbetalda jobb. Rektor påpekade som en svaghet att modellen inte sporrar till snabba studier eftersom den inte är kopplad till tiden, och hänvisade till att politikerna vill ha en snabb genomströmning i högskolorna. Riksdagsman lyfte däremot fram exakt samma påstående som en positiv sak och pratade om att det är bra att det inte är kopplat till tiden eftersom studietiden kan förlängas bland annat av att man får jobb. Den här delen oroade Rektor, som menade att om man får jobb under studietiden

riskerar det att studerande inte avslutar sina studier, vilket medför ett bortfall av yrkeshögskolans nuvarande statsfinansiering. Bortfallet i finansieringen skulle vara av den delen där beräkningsgrunden är antal avlagda examina. Rektor påpekade också att detta kan leda till att man påbörjar en eller flera utbildningar, men att man aldrig tar ut sin examen. Varken Riksdagsman eller Statsvetare trodde att den här avgiften skulle hindra någon från att ta ut sin examen, båda med motiveringen att den här avgiften finns så långt fram i tiden att man inte reagerar på det under studietiden. Både Rektor och Riksdagsman funderade på att det skulle behövas ytterligare ett incitament i modellen. Ingenting kunde nämnas något som utöver det redan nämnda kunde fungera som ett ytterligare incitament.

Under diskussionen om exempelkalkylen och ekonomin framkom det att samtliga intervjupersoner ansåg att en "liten och moderat avgift" är det bästa. Alla konstaterade att uträkningen verkade okej. Alla diskuterade kring procentsatsen 1 som använts. 1,5% och 2% nämndes som andra förslag, vilket indikerar på att man till och med skulle godta en högre avgift än det som jag föreslagit. Samtliga konstaterade att detta skulle fungera som ett ytterligare tillskott till högskolans ekonomi. Riksdagsman funderade på att de pengar som samlas in ska placeras för spetsprojekt och fungera som en tillgång när man behöver göra snabba investeringar. Rektor konstaterade att enligt kalkylen skulle detta ge mellan sex och åtta procent av Novias hela finansiering. Samma person ansåg att det finns risk för att avgiften inte blir betald. Rektor underströk sin åsikt om att man inte borde ha den här avgiften. Statsvetare var till en början fundersam över buffertperioden på fem till tio år innan man ska börja betala, men kom under intervjuens gång fram till att det verkar rimligt. Eftersom man genast efter avslutade studier sällan har ett jobb som motsvarar ens utbildning i sin helhet, utan det tar några år innan man positionerar sig till ett bättre avlönat jobb, konstaterade Statsvetare själv att det då finns en möjlighet för högskolan att få mer pengar med buffertperioden fem till tio år. Studerande tyckte att det verkade godtagbart att betala den här avgiften.

Alla intervjupersoner kommenterade utlandsdimensionen. Samtliga tyckte att det var bra och tilltalande att den här modellen tar de som flyttar utomlands efter avslutade studier i åtanke. Riksdagsman såg det som en möjlighet till att via "global knowledge", att utexaminerade jobbar utomlands, får högskolan och regionen pengar tillbaka för utbildningen. Det här är en grund för hur jag strukturerat den här modellen: jag sökte

en faktor där Finland kan få betalt för sin utbildning fast de som erhållit examen flyttar utomlands och inte betalar skatt till Finland.

Hur man praktiskt skulle gå tillväga med att implementera den här modellen såg alla som teknikaliteter. Att uppbära den här avgiften skulle kräva några ändringar i lagen, men Statsvetare konstaterade att: "lagstiftning kan ändras". Eftersom kalkylen inte innehåller kostnader för uppbärandet av avgiften påpekade Rektor att högskolorna redan har ett system för att uppbära avgifter. Man har skapat det sedan det blev lag på att man ska uppbära terminsavgifter för studerande som kommer utanför EU- och EES-områdena. Med detta menade denne att det inte skulle vara ett problem att uppbära avgiften. Ingen såg det som ett hinder för att förverkliga det här, förutom Rektor som ansåg att det politiskt inte är möjligt att införa en avgift för studier.

5.1 Vad anser insatta inom sektorn för högskolor om den presenterade tilläggsfinansieringsmodellen för högskolor i Finland?

För att svara på den första frågeställningen har jag utläst intervjupersonernas genomgripande åsikt under hela intervjun. Deras första spontana reaktion och även svar på den första frågan visade sig leda åsiktsyttringarna genom hela diskursen. För att belysa hur deras tankar gick och för att markera deras åsikter har jag valt att lyfta fram citat yttrade av dem under intervjutillfället där det avspeglar vad de anser om denna modell om tilläggsfinansiering för högskolor i Finland. Varje intervjupersons svar redogörs för separat i detta underkapitel.

5.1.1 Studerande

"Visst. Gratis är alltid gott, men för att Finland ska kunna fortsätta vara Finland så tror jag nog att det behövs en ändring." (Studerande, 9.6.2017)

Studerande önskade att Finland fortsättningsvis ska ha en bra utbildning och ansåg att detta kunde sporra skolorna att jobba för en ännu bättre utbildning. Vidare sågs det att detta kunde skapa en positiv konkurrens mellan högskolorna. Som risk nämndes att det kan avskräckas till studier på tredje stadiet eftersom detta medför en kostnad, vilket för högskolorna i sin tur leder till färre sökande och studerande.

Det ansågs vara rimliga summor som skulle betalas och att det kunde fungera som en kvalitetsstämpel att finländska studerande betalar för sin utbildning. Här påpekades det att finländare möjligtvis har blivit vana vid att "de får allting gratis", vilket medfört ett visst motstånd till en avgift för högskolestudier överhuvudtaget. Dessa funderingar gav upphov till citatet ovanför.

Den här intervjupersonen konstaterade att: "Studerande har ju heller inte den där ekonomin när de börjar (studera), så en avbetalning på det viset är ju jättebra.", vilket indikerar positivism för modellen. Avslutningsvis konstaterades det att den här modellen är intressant och nytänkande.

5.1.2 Riksdagsman

"Det är kopplat till examen, det är kopplat till jobb, du har den här utlandsdimensionen, du har också det här att det är något liknande strategi/spetsprojekt, att det är mer just extra 'ketteryys-fyrk' ('smidighets'-fyrk)." (Riksdagsman, 26.6.2017)

Riksdagsman började intervjutillfället med att spontant uttrycka sin positiva reaktion. Personen kunde inte erinra sig om att denne skulle ha diskuterat djupare om det här i något forum. Det funderades lite kring huruvida man skulle kunna göra skatteavdrag eller skattejusteringar i samband med betalning av avgiften. Konjunktursvängningar kom på tal, men konstaterades inte vara en så hög risk, eftersom det med tiden jämnar ut sig.

Som fördelar nämndes att det är kopplat till examen och sysselsättning, att det inkluderar de som flyttar utomlands efter studierna, ökad konkurrens mellan skolorna samt att man får tillbaka kunskap till skolan via den här avgiften. Det funderades att den här modellen kan skapa en sorts alumni-identitet och att den kan stärka den delen av högskolornas verksamhet.

Nackdel och risk konstaterades vara ifall staten väljer att dra ner motsvarande summa på statsfinansieringen och att staten kunde anse att denna avgift skulle vara en del av grundfinansieringen. Det pratades också om att det kan uppstå klasskillnader mellan högskolor eftersom olika yrken ger olika stor lön, vilket skulle betyda att högskolorna skulle få in olika mycket pengar. Men det kunde också visa på hur bra kvalitet det är på utbildningarna när man kan se hur mycket som reellt betalas tillbaka till skolorna.

Denna modell ansågs utge möjligheter till "snabba pengar" för spetsprojekt och innovationer. Det pratades om att man inte ska förankra de här pengarna till basfinansieringen, utan de ska finnas som en tillgång när högskolan vill satsa på något specifikt. En annan möjlighet sades vara att den kan inbringa en högre grad under perioder av god tillväxt på arbetsmarknaden, men att konjunktursvängningar har en utjämnande effekt eftersom det även kommer perioder av sämre tillväxt.

Riksdagsman ansåg att den presenterade exempelkalkylen med summorna är passlig och att det ungefär ska vara en sådan kostnad för att utexaminerade ska acceptera avgiften. Det ansågs vara ganska säkert att ingen skulle välja att avstå utbildning på tredje stadiet för att man långt i framtiden ska bli tvungen att betala "några hundra euro" per år.

Det som under det här intervjutillfället lyftes fram var att det är kopplat till lön och sysselsättning. Denne menade att vad som helst som syftar på sysselsättning och arbetstillfällen är positivt. Med det här systemet kommer högskolorna enligt Riksdagsman att satsa på att få sina studerande placerade väl på arbetsmarknaden.

Riksdagsman menade att det är aktuellt att införa någonting annat än nuvarande finansieringssystem för högskolorna och såg det som en möjlighet att den här modellen i kombination med någonting annat mycket väl kan slå igenom i Finland. Jämfört med terminsavgifter ansågs denna modell som mycket lättare att få acceptans för att genomföra.

Citatet av Riksdagsman är summeringen av intervjutillfället. Det ansågs tydligt att det skulle fungera som ett tillägg och att man med detta tillägg kan göra nästan vad som helst. Det som kommenteras i citatet är på vad avgiften baserar sig på och vad den kunde användas till. Som helhet var den här personen positivt inställd.

5.1.3 Rektor

"Nu ser jag inte att den här modellen skulle sporra till snabbare studier, eller till att man avlägger examen. Så därför så ser jag den inte som så intressant, den här (modellen) fast den har den goda sidan, att man betalar sen när man har betalningsförmåga. Men ändå när jag väger ihop dem så skulle jag ändå säga att nackdelarna överväger fördelarna."
(Rektor, 13.9.2017)

Rektor såg det här som en politisk intressant fråga. Denne inledde med diskussion kring nuläget och om att terminsavgifter införts för studerande som kommer utanför EU- och EES-områdena. Denne konstaterade tidigt i intervjun att studentorganisationer motsätter sig kostnader för högskoleutbildning.

Fokus i den här intervjun låg på resursförbrukning. Rektor ansåg att den här modellen inte tar i beaktande att studerande förbrukar olika mycket av högskolans resurser, trots att man med den här modellen ska betala samma kostnad. Det ansågs att bäst skulle vara om det är kopplat till tiden eller antal studieår. Man borde betala enligt hur mycket resurser man förbrukar.

Rektor tyckte att modellen saknar incentiv. Denne tyckte att det finns incentiv i systemet för terminsavgifter, eftersom man där betalar per förbrukat år. Modellen med retroaktiv avgift ansågs inte vara sporrande. Den sporrar inte till snabba studier, något som man politiskt strävar efter idag. Det kommenterades att det här systemet tar bort incentiv för att man ska avlägga examen, eftersom avgiften tillkommer först efter avlagd examen. Denne ansåg att modellen uppmuntrar till ineffektivitet och till att avbryta sina studier. Modellen ses som problematisk när den bara är kopplad till examina, och inte till resursförbrukning eller tid.

Positiva aspekter som lyftes fram var att man betalar när man "har råd att betala", alltså när man har fått jobb. För högskolan skulle det enligt Rektor "bli intressant" att ge en utbildning som ger välbetalda jobb, vilket konstaterades vara en "win-win"-situation för både högskolan och studerande. Det kommenterades att det här är ett sätt att bredda finansieringsbasen och stärka finansieringen på. Rektor framhöll även att det ger mer medel till högskolan, vilket ger bättre kvalitet, vilket är bra för studerande.

Det pratades om att det i allmän debatt hörs att examen numera inte är lika mycket värd, utan det är kompetensen och kunnandet som räknas. Med denna diskussion ansågs det att om den här modellen skulle användas kan det hända att man bara tar kunskapen från högskolan och att man "struntar i" att avlägga examen, vilket leder till att högskolan inte får statsfinansiering för antalet examina. Det påpekades också att i det nuvarande politiska läget har man valt att satsa mindre på högskoleutbildning. Här nämndes terminsavgifterna igen och att man infört ett stipendiesystem i anknytning till terminsavgifterna.

Under diskussionen om kalkylen konstaterade Retor att det här skulle innebära drygt 7% av Novias hela finansiering. Det påpekades också att utbildning inte är gratis, utan bekostas genom beskattning. Rektor ansåg att med den här avgiften skulle den som avlagt högskoleexamen betala dubbelt för sin utbildning: Först genom beskattning, och sedan genom den här retroaktiva avgiften. Denne frågade varför en studerande, som valt att gå en högskoleutbildning, ska betala för sin utbildning när den ändå betalar för den via sin skatt, och konstaterade att man ju ändå betalar högre skatt när man har en högre lön, som man "rimligtvis borde få" med en högskoleutbildning. Det ansågs därmed orättvist att man ska betala en gång till när man ändå betalar mer i skatt med en högskoleutbildning. I den här diskussionen nämndes flyktigt möjligheter till skatteavdrag och det faktum att statsfinansieringen för högskolor har minskat. Däremot ansågs det att det här blir intressant ifall all utbildning skulle kosta för användaren, alltså för studerande. Ifall alla skulle betala i förhållande till vad de har haft för nytta av sin utbildning, så som modellen med retroaktiv avgift är strukturerad, ansågs det här systemet bli mer intressant.

För att den här modellen överhuvudtaget skulle anses intressant krävs det enligt Rektor ett incitament, eller en "sporre". Det pratades om att det behövs få in en sporre till effektiva och framgångsrika studier. Något som nämndes var att man skulle behöva "öka det egna ansvaret" bland studerande för att det här ska lyckas. Vid den här delen av intervjun framkom citatet som inleder redogörelsen för Rektors åsikt.

Avslutningsvis frågade sig Rektor om det är rättvist att man ska betala två gånger för sin utbildning, med syftning på diskussionen om att man skulle betala både genom beskattning och genom retroaktiv avgift. Denne nämnde också att utbildningsgraden har sjunkit i Finland de senaste åren och att man borde jobba för att se till att allt fler högskoleutbildar sig. Det nämndes också att man borde fundera på hur man ska förhindra att en person påbörjar men aldrig avslutar flera utbildningar och som därmed tar upp studieplats som någon annan kunde använda. Det underströks även att den här intervjupersonens åsikt är att det är staten som ska betala för utbildningen.

5.1.4 Statsvetare

"Från universitetets sida kan jag inte förstå annat än att det här kunde vara helt vettigt. Jag vill gärna hålla de här pappren och diskutera det i ledningsgruppen, bara för att

jogga de här idéerna lite. Jag tycker att det är värt att föra vidare den här tanken.”
(Statsvetare, 12.10.2017)

Statsvetare tyckte att den här modellen är innovativ och att den absolut tål att övervägas. Denne hade inte sett någon motsvarande idé tidigare och undrade om det här redan finns. Statsvetare ansåg att det finns en rimlighet i att man betalar någonting för sin utbildning, och höll med mig i min beskrivning av modellen att det är en investering.

Helhetsintrycket var uppenbart positivt. Det lyftes fram att det sporrar universiteten och yrkeshögskolorna att ta in sådana element i utbildningen som försöker hjälpa personer att få bra arbete. Utbildningsenheterna sporras till att ge högre kvalitet på utbildningen. Det nämndes specifikt att det här är ett incitament för högskolorna att få personer bra placerade på arbetsmarknaden, något som Statsvetare inte kunde komma på att man får med något annat aktuellt system.

Statsvetare lyfte fram att man betalar först när man börjat arbeta och påpekade att det betyder att det inte är studerande, utan människor i arbetslivet, som betalar. Statsvetare menade att med terminsavgifter som system får studerande ingen garanti för att man kommer få arbete i framtiden. Modellen med retroaktiv avgift innebär att det är kostnadsfritt för studerande att studera, men ifall man får jobb är avgiften som presenteras i exempelkalkylen ingen stor summa att betala för den som är i arbetslivet. Denne uttryckte sig så här: "Att 'speta' en procent när du är i arbetslivet så det är en helt annan sak än att börja betala en terminsavgift när du inte har pengarna, och inte vet var du kommer att placera dig". Här nämndes också att det är positivt och tilltalande att modellen inkluderar de som flyttar utomlands för att arbeta.

Enligt Statsvetare saknar modellen uppenbara nackdelar. Hur man samlar in avgiften och lagstiftning ansågs vara teknikaliteter som skulle kunna lösas. Det verkade finnas lite funderingar över buffertperioden fem till tio år innan man ska börja betala avgiften, men detta konstaterades efter en stunds fundering verka vara rimligt. Denne kunde med stor säkerhet säga att den här modellen inte hindrar någon från att börja studera, eftersom kostnaden uppstår långt fram i tiden.

Det ansågs att grundlogiken i den här modellen är ordentligt tilltalande. Med hjälp av den här modellen får högskolorna tillskott i ekonomin och det påpekades att det är medel som inte fås in andra vägar. Procentsatsen konstaterades kunna ändras, men att

den ändå är på en rimlig nivå. Det kommenterades att fackavgifter och kyrkoskatten är ungefär samma utgift som den här avgiften skulle vara.

Ett annat sätt att uttrycka detta uppstod av Statsvetare: "Obligatoriskt alumni-stöd". Utexaminerade blir alumner för sin högskola, vilket betyder att man genom den här modellen stöder den utbildningsenhet som gett ens utbildning när man är alumn. Det pratades om alumni-verksamhet och att den här avgiften inte stör högskolornas redan befintliga alumni-verksamhet, utan är en annan vinklig av den.

Avslutningsvis gav Statsvetare en positiv prognos för att en sådan här modell kunde diskuteras på allvar. I detta sammanhang nämndes citatet som inleder redovisningen av Statsvetares åsikter. Denne tyckte att jag "inte bara ska skriva det här examensarbetet, utan försöka få lite diskussion mer allmänt kring det här", vilket indikerar på en möjlighet till fortsatt utveckling av den här modellen.

5.2 Är denna tilläggsfinansieringsmodell möjlig att förverkliga?

Enligt finländsk lagstiftning är denna modell i dagsläget inte möjlig att förverkliga. Men, som Statsvetare uttryckte sig, kan lagstiftning ändras. Intervjufrågorna nummer sex och sju bad om direkta svar kring vad intervjupersonerna tror om att förverkliga den här modellen som examensarbetet handlar om.

Vid intervjufråga nummer sex, "Tror du att en dylik retroaktiv avgift kan vara genomförbar i högskolorna i Finland?" trodde Studerande att om man kan göra det så att det fungerar smidigt i praktiken kan detta vara genomförbart. Denne trodde att ifall man får fram rätt information finns det 60% sannolikhet att det här är möjligt att förverkliga i högskolorna i Finland. Vid denna direkta fråga svarade Riksdagsman: "Jo, det har vi väl redan kommit fram till.". Denne såg framför sig en finansieringsmodell för högskolorna där moment av den här modellen finns med. Rektor ansåg att det politiskt inte är möjligt att införa en avgift för studier, men sade sig också tro att det politiskt skulle vara lättare att acceptera en sådan här modell än terminsavgifter. Statsvetare sade att en sådan här modell kunde diskuteras på allvar. Denne bad samtidigt om att få behålla dokumentet med information om modellen för att kunna föra tanken vidare i forum där denne vistas.

Vid intervjufråga nummer sju där jag frågade hur de tror att det här skulle tas emot av studerande, kolleger och riksdag sade samtliga att så länge studerande inte missuppfattar modellen kan det vinna förståelse och positivism. Studerande, Riksdagsman och Statsvetare tvivlade på att det skulle vara svårt att övertala kollegerna om användning av en sådan här modell. Rektor trodde att kollegerna skulle ha samma reaktion som studerande. Angående riksdagen ansåg alla att det beror på det politiska spelet, men att det i slutändan kunde vara intressant och acceptabelt.

Jag bedömer utgående från svaren som intervjupersonerna har gett att svaret på frågeställningen om denna modell är möjlig att förverkliga är "ja". Den här modellen är möjlig att förverkliga. Jag understryker här att det är en möjlighet samt att det inte framkommer något om hur lång tid det skulle ta att förverkliga detta.

5.3 SWOT-analys av modellen

Svaret på den här frågeställningen är en SWOT-analys. "SWOT" består av fyra engelska ord: Strengths (styrkor), Weaknesses (svagheter), Opportunities (möjligheter) och Threats (risker/hot). En SWOT-analys används bland annat när man ska utvärdera något. Till exempel företag använder sig ofta av SWOT-modeller för att utvärdera projekt eller investeringar. Genom att väga styrkor, svagheter, möjligheter och risker gentemot varandra kan man ta beslut kring huruvida man ska gå vidare med projekt eller inte. Alternativt kan man sträva efter att minska eller eliminera svagheter och risker så att styrkorna och möjligheterna är tillräckligt stora för att genomföra projektet i fråga.

SWOT-analysen som presenteras nedan är en sammanställning av vad intervjupersonerna har yttrat sig om modellen som jag har skapat. Enligt den här analysen finns det åtta styrkor, fem svagheter, sex möjligheter och fyra risker med den här modellen. Jag har valt att benämna det "risker" och inte "hot", eftersom intervjupersonerna pratade om risker.

Styrkor

- Kopplad till examen
- Inte kopplad till tid
- Behöver inte ha betalningsförmåga i början av studierna
- Betalar när man har arbetat in kapital att betala med
- Inkluderar både inhemska och utländska studerande
- Får intäkter av de som flyttat utomlands
- Skapar konkurrens mellan högskolorna
- Högskolorna får in mer medel

Svagheter

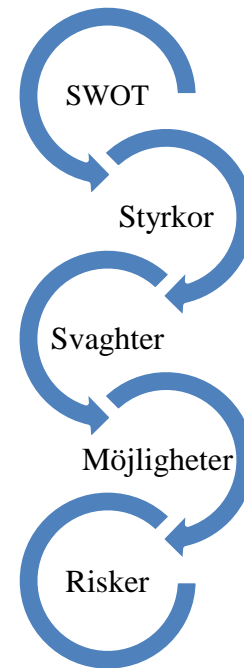
- Är en avgift
- Inte kopplad till tid eller resurser
- Kopplad till examen
- Sporrar inte till snabba studier
- Utbildningar ger olika lön

Möjligheter

- Ger incitament för högskolorna att vilja placera utexaminerade bra på arbetsmarknaden
- Högskolorna strävar efter bättre kvalitet på utbildningen
- Spetsprojekt och investeringar kan snabbt finansieras
- En "sporre" till att övertyga studerande om att för att få en bra utbildning ska man bereda sig på att betala lite för den
- Skapar alumni-identitet
- Få tillbaka "global knowledge" av de som flyttat utomlands

Risker

- Politisk fråga
- Regeringen anser att detta ska tillhöra basfinansieringen
- Avskräcka till studier
- Färre söker in till högskoleutbildning
- Man avlägger aldrig examen

Figur 4 SWOT-analys

Enligt analysen finns det flest styrkor med den här modellen. Modellen är kopplad till examen och inte till tid, vilket innebär att studierna tillåts ta olika lång tid men man har ändå lika hög procentuell avgift. Det positiva med att modellen inte är kopplad till tid är att studietiden ibland förlängs. En orsak kan vara att man under studietiden får arbete, vilket kan innebära sysselsättning även efter studierna, något som högskolorna liksom studerande strävar efter. En annan positiv aspekt är att man inte behöver ha betalningsförmåga i början av studierna utan man betalar när man har arbete och kapital att betala med. På detta vis kan alla, oberoende av ekonomisk ställning, ingå studier. Med en högskoleutbildning har man större möjligheter efter studierna att få ett välbetalt arbete, vilket gör att man får betalningsförmåga. Även nämnts som styrka är att den här modellen kan appliceras på både inhemska och utländska studerande. Vidare konstaterad styrka är att med det här systemet skulle högskolorna få intäkter av utomlandsflyttade utexaminerade. Detta tas upp som styrka eftersom det nu inte är möjligt för finska staten att uppbära skatt av finländare som bor eller arbetar utomlands (1535/1992, §9), men med det här systemet kan åtminstone högskolorna få en viss intäkt av dessa personer. Modellen skapar även konkurrens mellan högskolorna: Med det här systemet kan man exakt se hur mycket medel alla högskolor erhåller genom den här avgiften och detta borde sporra till att optimera utbildningsinstitutionernas verksamhet så att utexaminerade placerar sig väl på arbetsmarknaden. Slutligen får högskolorna in mer medel för sin verksamhet, vilket ökar deras likviditet.

Modellen har svagheter. Först att nämnas är att den baseras på en avgift. I dagens Finland är man inte van vid att studier är avgiftsbelagda. En intervjuperson noterade det faktum att den är kopplad till examen och inte till tid eller resursanvändning. Med detta avsågs att man kan använda mycket mer tid än beräknat att studera och att man använder olika mycket resurser från högskolan, men att alla i slutändan ändå betalar lika mycket. Samma intervjuperson sade även att studerande inte sporras till att avklara sina studier inom den förutbestämda tiden. En ytterligare svaghet är att utbildningar ger olika lön. Eftersom avgiften är baserad av en procentuell del av lönen inbringar det här automatiskt olika mycket medel till olika högskolor.

De möjligheter som den här modellen utger är incitament för högskolorna till att vilja placera sina utexaminerade så bra som möjligt på arbetsmarknaden, eftersom de då får in mer medel per utexaminerad. Det här kan också möjliggöra att högskolorna

strävar efter bättre kvalitet på utbildningen, eftersom det innebär konkurrensfördel. Med de medel som samlas in finns möjlighet för högskolorna att göra snabba investeringar i exempelvis spetsprojekt. För studerandes del kan det här kännas som en "sporre" till att övertyga studerande om att för att få en bra utbildning ska man bereda sig på att betala lite för den. Modellen kan också skapa en känsla av alumni-identitet av att man årligen betalar tillbaka till sin högskola för den utbildning man erhållit. Av de som flyttat utomlands kan skolan via den här kontakten även använda sig av den "globala knowledge" som uppstår.

Det finns risk för att det bland politikerna utnyttjas som politisk fråga. En stor risk med denna modell är att regeringen kan anse att det här ska höra till basfinansieringen av högskolor och att det därigenom hända att man väljer att minska ännu mer på statsfinansieringen med den här nya tillgången för högskolorna. En annan risk är att det kan avskräcka människor från att söka till högskoleutbildningar, eftersom det medför en kostnad. Detta i sin tur leder till färre sökande för högskolorna. Den sista risken som nämns är att man går utbildningen, men väljer att aldrig avlägga examen. Det här innebär att högskolan inte får den del av statsfinansieringen som grundar sig på antal examina och inte heller avgiften som modellen skulle inbringa.

6 Slutdiskussion

Här kommer jag att föra en sammanfattande diskussion kring arbetet. I det första underkapitlet diskuterar jag kring resultatet och frågor som uppstått ur undersökningen. Reflektion över undersökningens reliabilitet och validitet behandlas i efterföljande underkapitel. Jag ser det här examensarbetet som inledning av en mer ingående diskussion angående hur man kan förändra strukturen kring finansiering av högskolors verksamhet. Det här arbetet skapar många frågor som kan leda till vidare arbete inom det här ämnet. Om detta diskuterar jag i det sista underkapitlet.

6.1 Sammanfattande diskussion

Sammanfattningsvis kan jag konstatera att jag erhållit ett intressant och positivt resultat av min undersökning. Jag hade en del orosmoment innan undersökningens utförande, så som att intervjupersonerna inte skulle ta sig tid för intervju, att de inte skulle förstå modellens struktur eller att jag genom intervjun inte skulle få svar på mina forskningsfrågor. Av intervjupersonerna blev jag positivt bemött och samtliga tog sig tid att sätta sig in i modellens struktur och betydelse för högskolorna. Från resultatredovisningen i kapitel fem kan jag konstatera att jag ställde de rätta frågorna för att kunna svara på forskningsfrågorna.

Resultatet i undersökningen har gett mer struktur och förståelse kring modellens uppbyggnad. Den tredje frågeställningen gav en SWOT-analys med vilken man kan utläsa hur modellen ser ut idag och vilka justeringar man eventuellt kan göra för att göra modellen bättre kompatibel. Svagheter och riskerna kan man arbeta med för att stärka modellens styrkor och möjligheter så att sannolikheten för ett verkligt ibruktagande kan öka. Exempelvis behöver det föras diskussion och skapas kalkyl kring hur effekterna för högskolorna ser sig när olika utbildningar ger olika hög lön. Även de olika resursförbrukningarna per studerande och utbildning behöver en egen diskussion. Något som också behöver överläggning är finländares åsikter kring att bekosta studier med direkta avgifter. Dessa områden behöver alla egna undersökningar och diskussioner för att närmare kunna redovisas för.

Utgående från resultatredovisningens kapitel 5.1 och 5.2 kan jag konstatera att det finns positivism för min modell. Det ansågs att det finns möjlighet att förverkliga den. Något som lyfts fram och som på flera ställen i arbetet konstaterats är att lagstiftning och politik hindrar från att förverkliga modellen. Man kan alltså säga att det här är en politisk fråga, vilket ger en ny dimension på dess möjlighet till ibruktagande i verkligheten. Den nya dimensionen innefattar bland annat politiska val, inriktningar och beslut. Även detta är något som kräver en egen undersökning och diskussion.

Det här arbetet har granskat något som jag själv har producerat och utformat. Jag har med hjälp av utomstående aktörer fått en rannsakan av hur min idé kan tas emot av andra människor. Jag upplever resultatet som positivt och ser en möjlighet till fortsatt arbete inom det här examensarbetets ämne.

6.2 Reliabilitet och validitet

Det här underkapitlet redogör för om undersökningen som utförts och redovisats har reliabilitet och validitet. Med reliabilitet avses tillförlitlighet och en försäkran om att man får samma resultat om man gör om testet på nytt (Lilla Focus, 1984). Validitet innebär giltighet eller huruvida ett test verkligen mäter det som undersökningen ämnar mäta (Lilla Focus, 1984).

För att avgöra huruvida det här arbetet har reliabilitet och validitet måste jag granska mitt insamlade material, det vill säga de intervjuer som jag genomfört. Kvale och Brinkmann (2014, s. 206) listar kvalitetskriterier för en intervju. De menar att man ska granska omfattningen av intervjusvaren, längden på intervjufrågor respektive intervjusvar där svaren ska i förhållande till frågorna vara mycket längre, i vilken grad intervjuaren följer upp och klargör intervjusvarens mening, hur intervjun tolkas under intervjuens gång och hur intervjuaren verifierar sina tolkningar av intervjupersonens svar samt hur intervjun som helhet inte kräver ytterligare förklaringar efter avslutad intervju.

De intervjuer jag gjort har varit av olika längd. Gemensamt för alla intervjuer är att jag har fått omfattande och relevanta svar på alla intervjufrågor. Intervjusvaren har varit långa i jämförelse med intervjufrågorna. Jag anser att jag under intervjuernas gång ställt relevanta följdfrågor för att be intervjupersonerna klargöra vissa svar. I mina

följdfrågor har jag strävat efter att inte påverka intervjupersonernas svar eller åsikter, utan ämnat hålla mig neutral till deras svar. Jag anser även att det inte finns utrymme till feltolkningar av intervjupersonernas åsikter, eftersom de framkommer tydligt under intervjuernas gång. Efter intervjuerna har jag inte behövt kontakta intervjupersonerna för att be dem klargöra något, utan jag har fått allt material jag behövt vid intervjutillfällena, något som indikerar på att det inte behövdes ytterligare förklaringar efter att intervjuerna avslutats. Det kan nämnas att för mig var det här första gången som jag intervjuade personer, vilket kan ha inverkat på intervjutillfällenas utformning.

I bearbetningen av materialet har jag använt mig av meningskoncentrering och meningstolkning. Detta tillvägagångssätt finns beskrivet i kapitel 4.5. Eftersom det här sättet att analysera material inneburit att jag själv har samlat ihop materialet till centrala enheter finns det risk för subjektivitet. Jag har haft för avsikt att bearbeta materialet objektivt. Intervjufrågorna har utformats att motta direkta svar och om inga sådan har avgetts har jag bett om att få klarhet i vad intervjupersonen avser med sitt svar. Jag anser att det inte kan finnas tvetydiga tolkningar i intervjupersonernas åsikt efter avslutad intervju, något som även framkommer i resultatredovisningen i kapitel fem.

I frågan om arbetet har reliabilitet kan jag konstatera att med de intervjufrågor jag använt i intervjuerna har jag fått liknande svar av alla. Samtliga intervjupersoner har diskuterat samma saker under intervjuens gång. Detta indikerar på att om fler intervjuer skulle göras med samma intervjufrågor skulle jag få liknande svar som redan avgetts. Eftersom det är frågan om åsiktsyttringar kan svaren från olika intervjuer leda till olika resultat i undersökningen, vilket betyder att om man intervjuar andra personer kan man få andra resultat än det som redovisas i det här arbetet. Intervjufrågorna i det här arbetet riktar sig till människor som redan är insatta i finansieringen av högskolorna, och de liknande svaren som avgetts av de olika intervjupersonerna indikerar på viss reliabilitet.

Jag anser att arbetet har validitet. Jag har sökt och fått svar på de tre frågeställningarna som är syftet med arbetet. Med hjälp av intervjun som undersökningsmetod har jag fått svar på mina frågeställningar.

6.3 Förslag till fortsatt arbete

Detta arbete har begränsats för att inte överskrida önskad längd eller bredd på ett examensarbete vid Novia. Arbetet har strävat efter att svara på de tre frågeställningarna, vilket har uppnåtts. Det här kapitlet ska föreslå hur man kan gå vidare med resultatet av underökningen.

Eftersom intervjupersonerna var positivt inställda och ansåg att det finns möjlighet till att förverkliga modellen föreslår jag att fortsätta utveckla modellen. Det behöver föras diskussion kring modellens styrkor, svagheter, möjligheter och risker. Frågor som bland annat behöver bearbetas är vilka effekterna för högskolorna blir, hur resursförbrukningen per studerande och utbildning ska omfattas samt finländares åsikter kring att bekosta studier med direkta avgifter. Hur modellen kan omfattas av politiker är även ett ämne att diskutera. Som start för fortsatt arbete kan förslagsvis vara att ta kontakt med högskolors ledningar och hur diskutera det här med dem.

Källförteckning

Allmän presentation av Skatteförvaltningens verksamhet. [Online]

<https://www.vero.fi/sv->

[FI/Skatteforvaltningen/Skatteforvaltningen/Presentation av Skatteforvaltningen](https://www.vero.fi/sv-fi/Skatteforvaltningen/Skatteforvaltningen/Presentation%20av%20Skatteforvaltningen)

[hämtat: 20.9.2017].

Den nordiska modellen [Online] [https://www.norden.org/sv/fakta-om-](https://www.norden.org/sv/fakta-om-norden/naeringsliv-och-ekonomi)

[norden/naeringsliv-och-ekonomi](https://www.norden.org/sv/fakta-om-norden/naeringsliv-och-ekonomi) [hämtat: 2.10.2017].

Finansieringsmodellen. [Online] <http://minedu.fi/ohjaus-rahoitus-ja-sopimukset>

[hämtat: 6.9.2017].

FNB. Etna föreslår terminsavgifter också för finska studenter. *Vasabladet*, 1.4.2017, s.15.

Kvale, S. & Brinkmann, S. 2014. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund:

Studentlitteratur AB.

Lag om penninginsamlingar 31.3.2006/255 www.finlex.fi [hämtat 25.9.2017].

Lilla Focus, 1984. Uppsala: Almqvist & Wiksell Tryckeri AB.

Nyberg, B., Högskolorna förlorar pengar på utvandringen. *Vasabladet*, 19.9.2017, s.4.

OKM/7/500/2014 [Online] www.minedu.fi [hämtat: 21.9.2017].

Olsson, H. & Sörensen, S. 2011. *Forskningsprocessen*. Stockholm: Liber AB.

Statens budgetpropositioner. *Moment 29.40.50*. [Online] www.budjetti.vm.fi [hämtat: 20.9.2017].

Statens budgetpropositioner. *Moment 29.40.55*. [Online] www.budjetti.vm.fi [hämtat: 20.9.2017].

Valtioneuvosto Statsrådet. *Terminsavgifter införs för högskolestuderande utanför EU/EES*. www.valtioneuvosti.fi [hämtat: 25.9.2017].

Yrkeshögskolan Novia. 2012. *Placering på arbetsmarknaden bland utexaminerade år 2010 från högskolorna i Österbotten*. [Online] www.novia.fi [hämtat: 21.3.2017].

Yrkeshögskolan Novia. 2012. [Utexaminerades placering på arbetsmarknaden och deras belåtenhet med utbildningen 2012](http://www.intra.novia.fi). [Online] www.intra.novia.fi [hämtat: 21.3.2017].

Yrkeshögskolelag 14.11.2014/932 www.finlex.fi [hämtat 6.9.2017].

Tack för att du ställer upp för en intervju till mitt examensarbete vid Yrkeshögskolan Novia!

Du och de andra respondenterna som deltar i intervjun är utvalda enligt vilken titel ni innehar samt hurdan koppling ni har till högskolesektorn. För att intervjusvaren ska bibehålla sin trovärdighet kommer respondentens titel att framgå i examensarbetet. Svaren behandlas konfidentiellt.

I intervjun ber jag dig att primärt svara utgående från din yrkesroll, men även ur din egen personliga synvinkel.

Intervjuns syfte är att utreda huruvida finansieringsmodellen som presenteras åt dig är intressant för finansiering av högskolornas verksamhet. Modellen som presenteras är en tes och är inte anknuten till den finska beskattningen eller lagstiftningen.

Examensarbetet behandlar intervjusvaren och tar utgående från svaren ställning till om den här typen av finansieringsmodell kan tillämpas i finansieringen av högskolor.

Här nedan presenteras finansieringsmodellen:

Den tilläggande finansieringsmodellen

Modellen bygger på att studerande, som erlagt en examen vid en högskola, retroaktivt betalar en avgift för sin examen till sin högskola. Avgiften fungerar som beskattning, det vill säga en procentsats på inkomsten. När studerande avslutat sina studier har de möjlighet att under en period på 5–10 år välja när de vill påbörja avbetalningen av sin examen. Detta för att möjliggöra för individen att bygga upp sitt personliga kapital innan den åläggs denna utgift. Avbetalningstiden är konsekvent 10 år. Vid ett senare tillfälle kan man diskutera om individen har möjlighet att betala avgiften genast i sin helhet.

Utexaminerade betalar direkt till sin egen utbildningsinstitution och betalar en avgift för sin examen, inte för antalet studieår. När man inleder sina studier är det redan meddelat hur länge studierna ska ta, vilket betyder att man på förhand ska vara medveten om hurdan avgift ens examen har. Om man skulle betala för antalet studieår innebär det att individen "straffas" för att den kanske inte hade möjlighet under studietiden att bli färdig på utsagd tid.

Idén bygger på att när unga människor inleder sina studier har de inte kapital att finansiera sina studier med. Med en utbildning på tredje stadiet investerar individen i sin framtid och försäkras sig om ett bättre avlönat jobb. Med en högre inkomst efter avslutade studier har studerande bättre möjlighet att betala en avgift till sin utbildningsinstitution än den har innan examen. En högskoleutbildning garanterar ändå inte jobb, och därför ska avgiften basera sig på en procentsats på individens inkomst.

Detta sporrar även högskolan att ge en kvalitativ utbildning och att bygga möjligheter för dess studerande att få jobb efter avslutade studier.

Det här möjliggör även att studerande som efter avslutade studier flyttar utomlands ersätter skolan för utbildningen, som gav möjligheten till jobb utomlands. De utflyttade finländarna genererar mindre inkomst åt finska staten än finländare som bor i Finland, men den här modellen garanterar en ersättning för utbildningen som finska staten bekostat.

I beskattningen som alla är obligerade att betala går 11 % till utbildning. Dessa 11% fördelas på alla stadier av utbildning. I det här examensarbetet tas det inte ställning till huruvida skatten borde förändras. Dock vill jag poängtera att alla medborgare betalar för utbildningen, vilket också medför att alla har rätt att närsomhelst under sin livstid genomgå utbildning på alla stadier. Därmed ska tredjestadiets utbildning även i fortsättning bekostas av statliga medel.

En kort kalkyl över modellen. Årsinkomsten är beräknad med medelinkomsten av utexaminerade från Yrkeshögskolan Novia (2010). Antalet examina är per år från Novia (2012). I exemplet används procentsatsen 1% och avbetalningstiden 10 år. I kalkylen beräknas inte utgifter som uppkommer med uppbärandet av avgiften.

Kostnad för studerande

Bruttolön 2010 per månad	2 448 €		
Procentsats	1,0 %		
Avbetalning 10 år	10		
Retroaktiva avgiften per år	2448 * 0,01	* 12	293,76 €
på 10 år totalt för sin utbildning	293,76 * 10		<u>2 937,60 €</u>

Intäkter för högskolan

utexaminerade 2012 antal	521		
Första avbetalningen av 1 årskull	521 * 293,76		153 048,96 €
10 årskullar av utexaminerade	521 * 10		5210 st.
betalar varje år till Novia	5210 * 293,76		<u>1 530 489,60 €</u>

Intervjufrågorna:

1. Vid ett första påseende av den här modellen; vilka tankar uppkommer?
2. Ekonomi. Hur ser du på det här som ett finansieringstillägg till högskoleutbildningen?
3. Problematik. Hurdana problem eller svårigheter ser du?
Finns det moment som kan inverka...
4. Terminsavgift och retroaktiv avgift, oavsett är det studerande som ska betala.
Jämför terminsavgift och den här typen av avgift med varandra.
5. Finland är känt internationellt för sin högkvalitativa och gratis utbildning.
Hur ser du på att studerande ska bekosta sina studier?
6. Tror du att en dylik retroaktiv avgift kan vara genomförbar i högskolorna i Finland?
7. Hur tror du att det här tas emot av
  - a. Studerande?
  - b. Kollegiet?
  - c. Riksdagen?
8. Övriga tankar. Är det något du vill tillägga
  - a. Beträffande modellen?
  - b. Är det här intressant?

Bilaga 2
Meningskoncentrerings

Interviewfrågor	Studering	Riksdagsman	Rektor	Statsvetare
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vid ett första påseende av den här modellen; vilka tankar uppkommer? 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ bra, påhittig modell ➤ som skulle bra kunna användas 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spontan och positiv reaktion. ➤ ”kommer inte på om att jag skulle ha pratat djupare om det här” ➤ man måste få en allmän acceptans i samhället att ”hej, man måste faktiskt betala lite för din utbildning”. ➤ Pratar om skatteavdrag och skattejusteringar ➤ Pratar om konjunktursvängningar 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ En politiskt intressant fråga. ➤ Pratar om nuläget ➤ Konstaterar att studentorganisationer motsätter sig kostnader. ➤ Pratar om att förbruka resurser. Man förbrukar olika mycket resurser beroende på antal studieår. Man betalar alltså inte för hur mycket resurser man har förbrukat. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Jag tycker det är innovativt! Tål att överväga. Inte sett motsvarande idé någonstans. ➤ jag tycker det finns en rimlighet att man betalar någonting för sin utbildning, för det är som du säger, en investering. ➤ det som slår mig genast är att det här sporrar universiteten och högskolorna till att ta in sådana element i utbildningen som försöker hjälpa folk att få bra arbete

Bilaga 2
Meningskoncentrerings

<p>Styrkor</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ fortsättningsvis ha en bra utbildning ➤ Skapar konkurrens mellan skolorna. ➤ Hjälper skolornas fortsatta existens. ➤ Högskolorna kommer att jobba för att ha bättre utbildning: konkurrens 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Inte kopplat till tiden, utan kopplat till examen (Förklaring varför det är positivt:” Dels för att de får jobb under studietiden, studietiden drar ut och det finns olika mätare”) ➤ Pratar om att det kan skapa en alumni-identitet. ➤ Det här kan ju användas både på inhemska och utländska studerande. ➤ Är ett sätt att också så att säga få ut fyra för de som sticker utomlands. ➤ ” för att det här är ju direkt en morot för att hej, ska jag ha en bra utbildning så ska jag vara beredd att betala för den.” 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ man betalar när man ”har råd att betala” ➤ ” Det blir ju intressant för högskolan eftersom högskolan får pengarna” ➤ Det blir intressant för högskolan att se till att den utbildning som man ger ger välbetalda jobb. Och det ger ju en win-win situation. ➤ Det sporrar högskolan att ge utbildning som ger jobb, men sen också att ge en sådan utbildning som ger hyggligt betalda jobb. ➤ Nå, det här är ett sätt att bredda finansieringsbasen förstås. ➤ ”man kan ju säga det att det ju ger mera pengar för skolan, vilket ger bättre kvalitet, vilket är bra för studerande. så det är ju det goda igen förstås.” ➤ Stärker finansieringen för yrkeshögskolorna ➤ Behöver inte ha betalningsförmåga i början av studierna. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Lyfter fram att man betalar först när man börjat arbeta. ➤ Ett sätt att öka finansieringen. ➤ Sporrar utbildningsenheterna till att ge en högre kvalitet på utbildningen. ➤ Pratar om att det här ger incitament för högskolorna att få folk bra placerade på arbetsmarknaden. ➤ ” Att ”speta” en procent när du är i arbetslivet så det är en helt annan sak än att börja betala en terminsavgift när du inte har pengarna, och inte vet var du kommer att placera dig” ➤ Helhetsintryck uppenbart positivt. ➤ Tror inte att den här modellen kan hindra någon från att börja studera. ➤ ”jag kan våga säga till hundra procent säker på att det här förhindrar ingen, eller gör inte att någon låter bli att börja studera.” ➤ Utlandsflyttare: de som eventuellt då, och det börjar vara allt fler som far utomlands och börjar jobba kommer ju också att betala. ➤ Pratar om att det är teknikaliteter hur man samlar in avgiften ➤ Tycker själva idén om att utlandsflyttare ska betala är tilltalande. ➤
----------------	---	--	---	---

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Positivt för högskolorna: ➤ ”borde rimligtvis leda till ökad konkurrens mellan högskolorna, ur studerandes synvinkel. ➤ Det kan till och med vara så att någonting som är dyrare känns ändå bättre, om det faktiskt upplevs som kvalitativt.” ➤ Pratar om internationalitet. ➤ ”Att här får vi ju via det här systemet får du ju en del av den globala knowledgen tillbaka till regionen. Alltså de här euronerna via knowledgen. Det är ju en sådan fördel som jag tycker bli starkare och starkare ju mer jag tänker på det.		
--	--	---	--	--

Bilaga 2
Meningskoncentreringar

Svagheter	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kostar att studera ➤ Kan avskräcka till studier ➤ Kostnad för studerande. ➤ Kan leda till att man väljer att inte studera på högskola (3e stadiet) ➤ Kan leda till att de som gått yrkesinstitut börjar jobba direkt, och de som gått gymnasium tar en utbildning på 2a stadiet igen. ➤ Leder till färre studerande för högskolorna. 	<p>. Negativt för högskolorna:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ifall staten drar ner motsvarande på grundfinansieringen, och det här blir en del av grundfinansieringen. ➤ Pratar om att det kan uppstå klasskillnader mellan skolorna, att man kan märka vilka som är bättre än andra. Att olika yrken ger olika lön, vilket betyder att skolorna får in olika mycket. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ inte kopplad till tid och de resurser man behöver, utan endast till examen ➤ Pratar om att det borde finnas en morot/incentiv, vilket det inte finns i den här modellen. (det finns det i terminsavgift, där du betalar per förbrukat år) ➤ Pratar om att modellen inte är sporrande. Den sporrar inte till snabba studier, något som man politiskt strävar efter idag. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ser bara teknikaliteter, som skulle kunna lösas. ➤ Nämner 5-10 års buffertperioden, men konstaterar att det verkar rimligt.
-----------	---	--	---	--

<p>Risker</p>		<ul style="list-style-type: none"> ➤ ”Det är klart att om man säger att deras (högskolornas) finansiering idag är hundra. Men i framtiden får de bara 70 från staten, för att resten ska komma från de här studerandes retroaktiva” ➤ Att staten anser att det här ska räknas som basfinansiering 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pratar om att i allmän debatt hörs att examen inte är lika mycket värd något mer, utan det är kompetensen och kunnandet som räknas. ➤ tar vi liksom bort ett litet incitiv för dem att skaffa den där examen ➤ den här modellen lockar till att man inte tar ut sina papper, utan att man bara tar kunskapen och så struntar man i examen ➤ , vilket leder till att högskolan inte får finansiering för antalet examina (som ju för YH är ganska hög). ➤ att man inte tar ut sin examen 	
---------------	--	---	---	--

<p>Möjligheter</p>		<ul style="list-style-type: none"> ➤ ” under perioder av god tillväxt, när folk kanske har bättre löner, så får man in en högre grad” ➤ ” bästa fall har vi en konjunktur utjämnande effekt, under sämre tider och då får du in mera fyrk att satsa på forskning och innovationer” ➤ ” Att det inte skulle bygga så mycket på att staten skulle dra ner den normala finansieringen. Utan att det skulle vara mera något sådant här strategiska bonusar, utan spetsprojekt.” ➤ Möjliggör att få ”snabba” pengar till spetsprojekt och innovationer. 		<ul style="list-style-type: none"> ➤ ”tål att övervägas” skrev jag för mig själv här. Jag tycker att du ska inte bara skriva det här examensarbetet, utan försöka få lite diskussion mer allmänt kring det här ➤ tycker det här är ett sätt att öka inkomsterna för utbildande enheter och sporra dem till bättre utbildning och nya grepp i utbildningen och just det här att slussa ut folk till arbetsmarknaden. Det finns mycket incitament för utbildningsenheterna här att få folk bra placerade, och det får vi inte egentligen med något annat system som jag kan tänka mig.
--------------------	--	---	--	---

<p>Ekonomi. Hur ser du på det här som ett finansieringstillägg till högskoleutbildningen?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pratar om att inte vara lika beroende av staten om studerande är med och bekostar. ➤ Orolig för att skolorna i nuvarande situation kommer att slås ihop. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ska fungera som ett tillägg. ➤ Pratar om möjlighet att anställa fler personer, eller satsa på forskningsutrustning <p>” Jag tror att det viktigaste skulle vara att man inte binder upp det här i grundverksamheten, utan att man lite försöker har det som kärkhanke.”</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pratar om det politiska läget, om att man valt att satsa mindre på högskoleutbildning, och om de införda terminsavgifterna och stipendiesystemet. ➤ Pratar om att pengarna skulle fördelas via beskattningen och via en så kallad självrisk (egen andel för studerande). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Konstaterar att det är lättare att genomgå någonting om kostnaden kommer långt senare. <p>”Jag tycker grundlogiken i det här är ordentligt tilltalande.”</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ett sätt att få in medel som inte fås andra vägar. ➤ ett ytterligare tillskott till universitetets ekonomi
---	---	---	---	---

<p>Diskutera kalkylen</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rimliga summor att betala. ➤ Jättebra tanke. ➤ Funderar på att procentsatsen kan höjas till 2% <p style="text-align: center;">”Tycker nog att 3 tusen för en utbildning, som andra betalar typ 24000 för, så är ju nog väldigt billigt.”</p>	<p style="text-align: center;">”jag tror att det måste vara ganska liksom ändå, liten och moderat för att man ska vilja betala”</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Diskuterar att den presenterade summan är passlig och att det är en liten, passlig summa att betala. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Konstaterar att enligt kalkylen skulle detta ge mellan 6 och 8 % av Novias hela finansiering. ➤ Funderar huruvida det är en beskattning eller inte. Kommer på sen att det är fråga om retroaktiv avgift, eftersom den betalar direkt till skolan. ➤ ”och då betyder det att sen om ingen, om de väljer att inte betala den så betalar de inte.” (pratar om huruvida utexaminerade betalar för studierna eller inte efteråt. Korrelera här till Politikerns diskussion om alumni-verksamhet!) <p style="text-align: center;">”nä, egentligen säger jag så att man inte borde ha den här avgiften”</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pratar om att procentsatsen kan diskuteras, men pratar att den ska ligga kring det föreslagna. ➤ Kommenterar att fackavgifter och kyrkoskatten ligger på samma nivå. ➤ Pratar om buffertperioden 5-10 år och om det ska motsvara ens utbildning. Konstaterar att det verkar rimligt, och att man inte kan veta om folk jobbar inom ens utbildningsområde då.
---------------------------	---	---	---	--

<p>Problematik. Hurdana problem eller svårigheter ser du? Finns det moment som kan inverka...</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Funderar på hur betalningsdelen ska fungera i praktiken. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pratar om ett praktiska tillvägagångssättet, men ser det inte som ett hinder. ➤ Funderar på behov av ytterligare en morot ➤ Behövs en "allmän acceptans i samhället att nu ska man börja betala för det här utbildningarna." ➤ "jag tror ändå inte att det är många som "jag tänker inte gå till helsingin yliopisto eller till VAMKen nu, för jag hamnar att betala kanske om 10 år – om jag har ett jobb." ➤ Och det är ju det att det är kopplat till sysselsättning och det är ju A och O för det här landet. ➤ Diskuterar skillnader mellan de som gått gymnasiet och 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pratar om att det inte skulle vara ett problem att uppbära avgifterna, eftersom det redan finns ett system för att uppbära terminsavgifter. ➤ det är nog staten som ska betala. ➤ Eller sen så måste man få in ett det här ett... ska vi säga "öka det egna ansvaret" det kan jag se som en morot... ➤ Pratar om att få in en sporre till effektiva och framgångsrika studier. ➤ nu ser jag inte att den här modellen skulle sporra till snabbare studier, eller till att man avlägger examen. så därför så ser jag den inte som så intressant, den här (modellen) fast den har den goda sidan, att man betalar sen när man har betalningsförmåga. Men ändå när jag väger ihop dem så skulle jag ändå säga att <u>nackdelarna överväger fördelarna.</u> ➤ Pratar om att utbildningen inte är gratis, utan bekostas via beskattningen. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ sporrar det universiteten till att ge kvalitativt sett bra utbildning ➤ ser till att man försöker få in kanske nya grepp vad gäller att försöka få folk ut på arbetsmarknaden på så pass kvalificerade arbeten som möjligt som motsvarar utbildningen. ➤ pratar om att det här ger incitament för att försöka få studerande att positionera sig bra i arbetslivet. ➤ "obligatoriskt alumnistöd" Du stöder den enhet som har givit dig utbildning. ➤ Pratar om alumniverksamhet, konstaterar att det här inte stör verksamheten, utan är en annan vinkling av det.
---	--	--	---	--

		<p>yrkesinstitut, hur de förhåller sig till detta.</p> <p>➤ Jag tror ändå inte att det är en sådan sak som att ”fan jag hamnar betala 300 e i året om jag blir färdig, att jag ska aldrig bli färdig jg ska njuta av mitt jobb på ABB...” nog hjälper det ju alla dina karriärmöjligheter att du har pappret. Men skulle det vara en hemskt mycket större summa så är det ju klart att i nåt fall så skulle det kunna vara att hej... därför tror jag att den själva procentsatsen som du har kastat som exempel, är på det sättet ganska rätt. För att ”jo, det blir till pengar” men att det är inte en puschfaktor att det blir för dyrt.</p>	<p>➤ En politisk fråga.</p> <p>➤ ” varför ska en studerande, som valt att ta en högskoleutbildning, så varför ska man betala för sin utbildning, när man ändå betalar för den via sin skatt?”</p> <p>➤ Man betalar ju ändå högre skatt med högre lön.</p> <p>➤ Pratar om att genom den här avgiften skulle man betala dubbelt för sina högskolestudier. Först via beskattningen, och sedan via avgiften.</p> <p>➤ Pratar om skatteavdrag.</p> <p>➤ Pratar om att ifall all utbildning skulle kosta, och inget betalas med skattemedel, skulle det här vara intressant, i det att alla betalar i förhållande till vilken nytta du haft av din utbildning.</p>	
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> ➤ Diskuterar det faktum att finansieringen minskat. ➤ Pratar om att högskoleutbildade ändå betalar mer i skatter, i och med att de har högre lön. Och att det därför inte är rättvist att de ska betala en gång till. ➤ Dubbelbetalning. ➤ ” Alla som har fått en högskoleutbildning så betalar ju ändå sen senare. Och många betalar mycket, mycket mera än vad de någonsin har konsumerat i fråga om utbildningstjänster. så på det sättet blir det en slags dubbelbetalning.” ➤ Den här modellen sporrar till att avbryta sina studier, att inte ta ut examen. ➤ Modellen uppmuntrar till ineffektivitet och till att avbryta sina studier. ➤ ser jag den där modellen som problematisk,	
--	--	--	---	--

			faktiskt, när den bara är kopplad bara till examina, och inte till resursförbrukningen, inte till tiden.													
<p>Terminsavgift och retroaktiv avgift, oavsett är det studerande som ska betala. Jämför terminsavgift och den här typen av avgift med varandra.</p>	<p>Retroaktiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ingen tidsbegränsad studietid ➤ Skolan får en summa per studerande <p>Terminsavgift:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Tidsbegränsad studietid ➤ Skolan kan få olika många summor per studerande 	<p>Pratar om studerandes ekonomi, att det är svårt att betala då man endast gått gymnasiet.</p> <p>för studerande spontant. Så nog är det ju roligare att skjuta upp betalningen nog.</p> <p>eftersom om man ändå ska införa någonting större, eget ansvar för utbildningen så nog är ju det här mycket lättare att införa. garanterat.</p> <p>Det kan bra hända att det här sen slår igenom i verkligheten, att det blir en del av ett ”terminsavgift-kombination ”</p>	<p>Då väljer jag terminsavgiftsmodellen. På grund av det att den här är kopplad endast till examina och den sporrar till att man inte avlägger examen, eftersom det är examen som kostar, medan utbildningen inte kostar</p> <table border="1"> <tr> <td>Retroaktiv avgift</td> <td>Terminsavgift</td> </tr> <tr> <td>Examen kostar</td> <td>Utbildningen kostar</td> </tr> <tr> <td>Tar bort sociala skillnader i betalningsförmåga</td> <td>Kan sporra till snabbare studier i och med att man betalar per år, och för helheten att studera.</td> </tr> <tr> <td>Kan sporra till att man avbryter sina studier.</td> <td></td> </tr> </table>	Retroaktiv avgift	Terminsavgift	Examen kostar	Utbildningen kostar	Tar bort sociala skillnader i betalningsförmåga	Kan sporra till snabbare studier i och med att man betalar per år, och för helheten att studera.	Kan sporra till att man avbryter sina studier.		<p>Pratar om att terminsavgifter, att den här modellen är bättre, att man inte har pengar att betala terminsavgift, ställer inga krav på utbildningen att vara kvalitativ, saknar garantier att folk får arbete</p> <p>Olika logik i modellerna!</p> <table border="1"> <tr> <td>Terminsavgifter</td> <td>Retroaktiv avgift</td> </tr> <tr> <td> <ul style="list-style-type: none"> • du ska betala dem medan du inte har pengar • det kan förhindra folk att börja studera • Sätter inte samma press på att producera bra utbildning </td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • Utbildningsenheter måste vara mån om kvaliteten • Utbildningsenheter ska sträva till att få folk bra positionerade i arbetslivet. </td> </tr> </table>	Terminsavgifter	Retroaktiv avgift	<ul style="list-style-type: none"> • du ska betala dem medan du inte har pengar • det kan förhindra folk att börja studera • Sätter inte samma press på att producera bra utbildning 	<ul style="list-style-type: none"> • Utbildningsenheter måste vara mån om kvaliteten • Utbildningsenheter ska sträva till att få folk bra positionerade i arbetslivet.
Retroaktiv avgift	Terminsavgift															
Examen kostar	Utbildningen kostar															
Tar bort sociala skillnader i betalningsförmåga	Kan sporra till snabbare studier i och med att man betalar per år, och för helheten att studera.															
Kan sporra till att man avbryter sina studier.																
Terminsavgifter	Retroaktiv avgift															
<ul style="list-style-type: none"> • du ska betala dem medan du inte har pengar • det kan förhindra folk att börja studera • Sätter inte samma press på att producera bra utbildning 	<ul style="list-style-type: none"> • Utbildningsenheter måste vara mån om kvaliteten • Utbildningsenheter ska sträva till att få folk bra positionerade i arbetslivet. 															

<p>Finland är känt internationellt för sin högkvalitativa och gratis utbildning. Hur ser du på att studerande ska bekosta sina studier?</p>	<p>Pratar om att det kunde fungera som en kvalitetsstämpel att finländska studerande betalar för sin utbildning.</p> <p>”men jag tror också att finländare har blivit så vana vid att de får allting gratis”</p> <p>Anser det vara en rimlig summa med 3000€ för hela sin utbildning</p> <p>”Visst. gratis e alltid gott, men för att Finland ska kunna fortsätta vara Finland så tror jag nog att det behövs en ändring.”</p>	<p>Pratar om att ändrat i åsikt om att utbildningen ska vara gratis.</p> <p>”ska köpa något som är billigt och bra, så måste du nästan köpa båda. För det är sällan som något är både billigt och bra”</p> <p>det att något kostar är tyvärr också en kvalitetsstämpel. Och det kan ju hända också att de här globalt så kanske man inte heller alltid fattar att ”nä om det är gratis, kan det faktiskt vara bra? att männe de bästa professorerna har farit utomlands”</p> <p>Sen är det också så att när man hör om terminsavgifter i ett system där vi inte har dem. Där vi inte är vana vid dem. Så tänker man automatiskt på någon sådant där 40 tonni i året, men att här ser vi ju att också med små fyrk, så blir det fyrk. Jag tror nog att det i framtiden kan vara helt okej att ta ut lite fyrk. Till exempel så här.</p>	<p>Tycker att staten ska stå för hela kostnaden av studier, att studierna ska vara gratis för studerande.</p> <p>” Nej. Jag anser att staten ska betala.”</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ➤ ”Det här är ju inte från studerande utan det här är från folk som är i arbetslivet – tack vare sina studier.” ➤ jag tycker det är rimligt att man betalar någonting för sina studier. Det är ju ändå en investering. ➤ Konstaterar att det är bra att börja betala först efter 5 år (som i exemplet), eftersom man i början inte har lika kvalificerade arbeten, som kan ge bra avkastning. ➤ Bra att man betalar först när man ”har facit i hand”, när man vet att man fick något ut av sin utbildning.
---	--	---	---	--

<p>Tror du att en dylik retroaktiv avgift kan vara genomförbar i högskolorna i Finland?</p>	<p>”Om någon smart typ kommer på hur man kan göra det enklast, så tror jag nog att det kommer att vara genomförbart”</p> <p>Pratar om att ifall rätt information kommer fram så ca 60% för.</p>	<p>” Jo, det har vi väl redan kommit fram till.”</p> <p>”Och det kommer att krävas nya modeller, och det här är en potentiell modell, helt klart. Och jag menar att det här, i kombination med någonting, som konstateras. Jag är hundra procent säker på att det kommer att komma nya finansieringsmodell för högskolorna. Det är klart att det kommer nya. Jag skulle vara förvånad att om inte element ur det här är en del av det. sedan om det är exakt det här, som i kyrkan, det kan vi inte veta. Men jag är också förvånad, som min första reaktion faktiskt tydde på, att man inte har prata mera om det här...”</p> <p>”Jag tycker att koppla det till lönen är det allra bästa förstås. För det är sysselsättning. Sen eventuellt i koppling till någonting annat.”</p>	<p>” politiskt, inte möjligt att införa en avgift för studier.”</p> <p>Politiskt skulle den vara lättare att acceptera än terminsavgifter.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Konstaterar att lagstiftning kan ändras. ➤ ”jag skulle ge en sådan här ganska positiv prognos för att en sådan här modell kunde diskuteras ganska på allvar” ➤ Från universitetets sida kan jag inte förstå annat än att det här kunde vara helt vettigt. Jag vill gärna hålla de här pappren och diskutera det i ledningsgruppen, bara för att jogga de här idéerna lite. Jag tycker att det är värt att föra vidare den här tanken.
---	---	--	--	--

<p>Hur tror du att det här tas emot av Studerande? Kollegiet? Riksdagen?</p>	<p>Studerande:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Om de förstår konceptet kan de vara glada och nöjda. ➤ Villiga att vara med och genomföra. <p>Kolleger</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Bra idé. ➤ Vara för. <p>Riksdagen</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Inte med nuvarande regering, men kanske en senare. ➤ Läger fram den positiva aspekten med att de som flyttar utomlands då också betalar tillbaka för utbildningen. 	<p>Studerande:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Om man förklarar det på rätt sätt så accepteras det. ➤ en mer ”soft-landing”, än något annat ➤ tror att man skulle kunna få en ganska bra acceptans. <p>Kolleger:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ”jag tror inte att jag skulle ha hemskt svårt att sälja in tanken...” <p>Riksdagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Inte så svårt att sälja in. 	<p>Studerande</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Inte så dramatisk reaktion. ➤ Avgiften tillkommer endast ifall du har betalningsförmåga. <p>Kollegiet</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Liknande reaktion som hos studerande. ➤ Pratar om att man behöver diskutera att den ska bygga på att man betalar i förhållande till de resurser som man förbrukat. <p>Riksdagen</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De flesta partierna säger nej. ➤ ” jag bedömer det att politiskt skulle det vara lättare att få igenom en sådan här, eller att acceptera en avgift som är retroaktiv och baserad på betalningsförmåga” 	<p>Studerande</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Med rätt information kunde det ”vinna förståelse” <p>Kollegerna</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Samma reaktion som intervjupersonen. ”oj, det här har vi inte tänkt på, det här verkar innovativt och lovande” <p>Riksdagen</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Positivt intresserade av att fundera på detta.
--	---	--	---	--

<p>Övriga tankar. Är det något du vill tillägga Beträffande modellen? Är det här intressant?</p>	<p>”studerande har ju heller inte den där ekonomin när de börjar, så en avbetalning på det viset är ju jättebra.”</p> <p>Intressant?</p> <p>Ja. Jag tycker att det är nytänkande</p>	<p>”för det var faktiskt, den första meningen var bra. Man piggnar till.. det är mycket klyschor i landet, men lite nytt...”</p> <p>”det är kopplat till examen, det är kopplat till jobb, du har den här utlandsdimensionen, du har också det här att det är något liknande strategi/spetsprojekt, att det är mer just extra ketteryys-fyrk (”smidighets”-fyrk).”</p>	<p>Politisk fråga.</p> <p>Pratar om att se på rättvisor, om det är rättvist att man ska betala två gånger för sin högskoleutbildning.</p> <p>Pratar om att utbildningsgraden i Finland har sjunkit de senaste åren, och att man borde jobba för att sporra till att mer högskoleutbildar sig.</p> <p>Pratar om hur man ska förhindra att en person hoppar mellan tre utbildningar, och därmed tar upp tre stycken studieplatser som kunde gå till någon annan.</p> <p>Understryker att det är staten som ska betala för utbildningen.</p>	<p>Konstaterar att hela den här diskussionen (om pengar till högskolorna, terminsavgifter) är låst och det är svårt att diskutera den.</p> <p>Berömmar för en bra idé.</p>
--	--	---	---	--